І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — (212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ГРУДНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, DECEMBER 12, 1972 No. 228. VOL. LXXIX.

ЕКЗЕКУТИВА І ПОЛІТИЧНА РАДА УККА ВІДБУЛИ НАРАДИ, ОБРАЛИ КОМІСІЇ, НАМІТИЛИ ПЛЯН ДІЯЛЬНОСТИ; ОБОРОНА ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ ТА УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ У ВІДЗНАЧУВАННІ 200-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА МАТИМУТЬ ПЕРШЕНСТВО; ПРОФ. І. ВОВЧУК ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ.

Ню Йорк. — Минулої суботи, 9-го грудня, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки відбулися цілоденні та перші після XI Конґресу Українців Америки наради обраної тим Конґресом повної Екзекутиви та Політичної Ради Українського Конґресового Комітету, під час яких обрано провід Політичної Ради з проф. Іваном Вовчуком, як головою, Ділові Комісії Екзекутиви і Політичної Ради та намічено широкий плян діяльности на ближчу і дальшу мету, при чому оборона заперечуваних окупаційним комуністичним режимом прав людини в Україні та організація української участи у відзначуванні 200 річчя незалежности З'єднаних Стейтів Америки матимуть першенство.

НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ

Повна Екзекутива УККА відбула свої перші по-конґресові наради перед зборами Політичної Ради. Відкрив ці наради коротким словом привіту переобраний президент УКА проф. Лев Добрянський, вітаючи зокрема нових членів Екзекутиви. Проводив нарадами екзекутивний віце-президент Иосип Лисогір. З протоколом відбутих уже раніше нарад Президії Екзекутиви познайомив зібраних переобраний секретар УККА Ігнат Білинський. Екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко дав коротку характеристику „світел і тіней" недавнього XI Конґресу Українців Америки, характеризуючи їх голосами, української і чужомовної та совєтської преси. Ред. А. Драган в імені очолюваної ним конґресової Резолюційної Комісії представив Екзекутиві на затвердженя — згідно з рішенням Конґресу — оформлені Резолюційною Комісією схвалені Конґресом у принципі та знесені поодинокими Діловими Комісіями Конґресу резолюції. Усі учасники нарад Екзекутиви, як і опісля Політичної Ради, одержали відбитки друкарського складу цих резолюцій. Проте виявилося, що проєкт резолюцій чотирьох ділових Комісій Конґресу не був переданий Резолюційній Комісії, тільки секретаріятові УККА і Екзекутива, прийнявши оформлені вже резолюції, доручила Конґресовій Резолюційній Комісії включити до них також і відповідно оформлені ті резолюції, які своєчасно не були їй передані, та проголосити всі як резолюції Конґресу.

Справа 200-річчя Незалежности ЗСА

Ред. А. Драган мав за завдання з'ясувати резолюції та рівночасно намітити плян їх виконання. Звітодавець зупинився зокрема на резолюції в справі української участи у запланованих на найширшу скалю в цілій країні святкування 200-річчя Американської Резолюції, що має відбутися в 1976 році. Бувши членом одного з панелів створеної Конґресом ЗСА урядової Комісії для відзначення цих великих роковин, ред. А. Драган коротко поінформував про найширшу підготову до цих роковин усього американського народу та коротко намітив плян української участи в цих святкуваннях, згадуючи, що вони дають єдину і справді історичну нагоду українцям Америки виявити і задокументувати свою участь у розвитку країни та свою вартість як частини великої американської цілости. В результаті Екзекутива покликала окрему Комісію, завданням якої буде подбати про оформленя окремого Крайового Українського Комітету для відзначення 200-річчя Американської Революції на зразок, як існував Комітет Пам'ятника Т. Шевченкові. Особовий склад цієї та інших покликаних Екзекутивою Ділових Комісій поданий на іншому місці.

Роковини Української Державности

Проф. д-р Лев Добрянський з черги з'ясував нові можливості та потреби для щорічного відзначування роковин проголошення незалежности Української Народньої Республіки 22-го січня. Як у минулих роках, так і тепер уже робляться відповідні заходи для найширшого відзначення цих роковин в Конґресі ЗСА молитвами на інтенцію українського народу та відповідними заявами законодавців. Продовжуються також заходи, щоб 22 січня був визнаний в цілій Америці, як День Української Незалежности.

Віце-президент Иосип Лисогір, доповнюючи вияснення та пропозиції проф. Л. Добрянського, звернув зокрема увагу на потребу всіх наших громадян звертатися до конґресменів і сенаторів у Вашинґтоні зі своїх стейтів, що вони взяли активну участь у відзначуванні роковин 22 січня в Конґресі. Так само треба подбати, щоб місцеві американські газети віддали цим роковинам належну увагу в повідомленнях та редакційних коментарях. Відповідні матеріяли у цих справах будуть своєчасно вислані всім Відділам УККА.

Роковини великого голоду і 50-річчя СССР

На 1973-ій рік припадають 40-річчя найбільшого народовбивства в історії людства, що ним був зорганізований червоною Москвою штучний голод в Україні та який коштував українцям мільйони жертв. Проф. д-р Богдан Гнатюк, відкликаючись на відповідну резолюцію в цій справі XI Конґресу, намітив цілий ряд заходів для найширшого відзначення цих трагічних роковин відповідними публікаціями, зокрема англійською мовою, та влаштуванням в цілій країні Дня Скорботи. Справу 50-річчя насильного створення рабовласницького СССР реферував д-р Володимир Душник, пропонуючи відповідні публікації англійською мовою, які з'ясовували б розбишацьке створення цієї російської імперії.

Церковні справи

Під час вибору Ділових Комісій окрему увагу віддано церковним справам, що їх реферував мґр Іван Базарко. Він зокрема звернув увагу на потребу відповідної рішучої акції у зв'язку з відомим листом ватиканського секретаря стану кардинала Війо із запереченням УКЦеркві належних їй прав на помісність. Цією справою займатиметься, в порозумінні з Ієрархами та мирянськими організаціями, Церковна Комісія УККА.

Зайва втрата часу

Якої пів години дорогого ча

(Закінчення на стор. 6-ій)

ПОДІЛ ФУНКЦІЙ НА ДІЛОВІ КОМІСІЇ УККА

Ню Йорк. — Згідно з рекомендацією XI. Конґресу Українців Америки, Екзекутива УККА на своєму першому після Конґресу повному засіданні приділила такі функції поодиноким віце-президентам та обрала такі Ділові Комісії:

ПОДІЛ ФУНКЦІЙ:

Иосип Лисогір — екзекутивний віце-президент, адміністративна ділянка та з уряду є членом усіх Ділових Комісій;

Отець шамбелян Мирослав Харина — культурно-виховні справи;

Володимир Мазур — організаційні справи;

Мґр Іванна Рожанковська — Координаційна Рада Жіночих Організацій при УККА;

Інж. Богдан Федорак — зовнішні справи, контакт з американським політичним світом;

Д-р Богдан Футей — співпраця для включення українців в американське політичне життя;

Проф. д-р Богдан Гнатюк — оборона людських прав в Україні;

Д-р Антін Жуковський — співпраця з організаціями українських професіоналістів;

Пані Христина Кульчицька — координатор молоді.

ДІЛОВІ КОМІСІЇ:

Комісія етнічної спадщини та підготови участи у святкуваннях 200-річчя Американської Революції: Антін Драган (голова), проф. д-р Лев Добрянський, Иосип Лисогір, Володимир Бакад, д-р Володимир Душник, о. шамб. Мирослав Харина, проф. д-р Любомир Винар, д-р Іван Робертс, проф. д-р Петро Стерчо, проф. д-р Василь Омельченко, д-р Богдан Футей, пані інж. Стефанія Пушкар, проф. д-р Петро Гой, проф. Мирон Куропась, проф. Тарас Шмагала, інж. Богдан Федорак, д-р Ярослав Ґелета, Павло Чепіняк (Православна Ліґа) і Степан Поступак (Католицька Ліґа.

Комісія публікацій й інформацій: Проф. д-р Матвій Стахів (голова), д-р Володимир Душник, ред. Антін Драган, ред. Ігнат Білинський, проф. д-р Петро Стерчо, проф. д-р Василь Лучків.

Церковна Комісія: Д-р Олександер Білик (голова), о. В. Базилевський, інж. Роман Галібей, проф. Іван Вовчук, мґр Євген Лозинський о. Євген Новицький, д-р Ол. Ничка, д-р Іван Марченко, ред. Михайло Панасюк.

Фінансова Комісія: Мґр Уляна Дячук (голова), мґр Іван Базарко, мґр Іван Винник, д-р Іван Скальчук, інж. Богдан Федорак, Андрій Ластовецький, мґр Іванна Рожанковська, д-р Роман Клюфас, інж. Роман Кравців, Дмитро Григорчук, д-р Микола Ценко і дир. Михайло Мушинський.

„АПОЛЛО-17" УВІЙШОВ В ОРБІТУ МІСЯЦЯ, АСТРОНАВТИ МАЛИ ПРИЧАЛИТИ НА ЙОГО ПОВЕРХНЮ В ПОНЕДІЛОК 11 ГРУДНЯ

Гюстон. — Астронавти із залоги „Аполло-17" увели в неділю 10 грудня о год. 2.47 по полудні свій космічний корабель в орбіту Місяця і зараз ж почали підготову до причалення на його поверхню, що було запляноване на год. 2.55 по полудні в понеділок 11 грудня. Причалившн на Місяць своєю модулею „Челленджер", астронавти капітан Юджин Сернан і геолог д-р Гаррисон Г. Шмітт, проведуть передбачені для них дослідні праці на поверхні Місяця. В той же час третій із залоги астронавтів комодор Роналд І. Івенс кружлятиме із командною кабіною „Америка" навколо Місяця, фотографуючи його поверхню і готуючись до підібрання „Челленджера" із Сернаном і Шміттом після їх відлету з Місяця. Влет „Аполло-17" в орбіту Місяця є уже восьмим з черги, починаючи від лету „Аполло-8" під час Різдва чотири роки тому. Перебуватимуть американські астронавти на Місяці і досліджуватимуть цього салетіта Землі уже шостий раз із черги. Проведуть астронавти на поверхні Місяця три дні до четверга 14 грудня ц.р., год. 5.56 попол., на який то час призначений відлет їхньої модулі — „Челленджера" — з поверхні Місяця. Головним завданням цієї останньої експедиції в програмі „Аполло" на Місяць є зібрання по змозі якнайбільшої кількости зразків місячного ґрунту й кори, потрібних дослідникам для встановлення віку і постання Місяця.

Журнал „Лайф" буде припинений

Ню Йорк. — Слідом за „Лук", „Сатердей Івнінг Пост" і „Колієрс" за останніх 15 років перестане появлятися також найбільший і найкращий американський ілюстрований журнал „Life". Видавці журналу повідомили, що вони змушені припинити появу журналу після 36 років існування з уваги на неспроможність витримати конкуренцію щодо оголошень з телевізією, у висліді чого видавництво мало за минулих чотири роки понад 30 мільйонів долярів втрат. Значну позицію у витратах зайняли теж збільшені кошти поштової пересилки. Останнє число „Лайфу'у" появиться в розпродажі 29 грудня. Журнал „Лайф" видавала корпорація „Тайм", дирекція якої повідомила що на такий крок вона рішилася, щоб зберегти здоровим фінансовий тан корпорації, яка нансовий стан корпорації яка ших видавництв світу. Тираж „Лайфу" досягав свого часу 8.5 міл. примірників. З роками цей тираж почав зменшуватися і востаннє виносив усього 5.5 міл. примірників.

СТОРІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ

ЗАКЛИК ГОЛОВНОЇ РАДИ НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

11-го грудня 1973 року сповниться сто років з того часу, коли у Львові, спільним старанням українських діячів культури і науки з Наддніпрянщини і з Галичини, затверджено статут „Товариства ім. Шевченка". Хоч спершу те Товариство було подумане як літературно-видавнича центральна організація, що мала займатися видаванням літературних і наукових творів та часописів і „допомагати розвиткові української словесности" і хоч щойно 1892 року додано йому формально назву „Наукове", фактично сто років тому засновано ту установу, яка відкрила українському народові двері до гурту культурних націй світу.

Отже сто років тому, під патронатом Пробудника української нації — Шевченка, засновано першу фактичну Українську Академію Наук, що стала могутнім промотором, ініціятором та творцем української науки, яка своїми науковими творами й дослідами зуміла суперничати з науковими надбаннями передових націй світу і яка своєю діяльністю вславила українське ім'я у світі.

Наукове Товариство ім. Шевченка від найперших початків свого існування було всеукраїнською національною установою, без різниці територіяльних кордонів і віровизнання, і тому вся його наукова діяльність завжди мала і має всеукраїнський характер і всеукраїнську мету. Ініціяторами й першими фундаторами та меценатами Товариства ім. Шевченка були: сучасник і один із перших біографів Шевченка — Олександер Кониський та свідома поміщиця на Полтавщині — Єлисавета Милорадович із Скоропадських. До них приєдналися згодом: адвокат і громадський діяч на Слобожанщині — Михайло Жученко, визначний педагог і приятель Тараса Шевченка та член Кирило-Методіївського Братства — Дмитро Пильчиків з Херсонщини, відомий громадський діяч і посол до галицького сойму — о. Степан Качала, а за ним прийшли з грошевою допомогою тій молодій нашій Академії Наук — 32 громадян зі Львова. Первісний статут Товариства ім. Шевченка зладили: згаданий вище приятель Шевченка — Дмитро Пильчиків і побудник української політичної думки — Михайло Драгоманов, обидва з Наддніпрянської України. Найбільший розквіт Наукового Товариства ім. Шевченка припадає на часи головування дійсного титана української науки і основоположника новітньої української історіографії — Михайла Грушевського (1897-1913).

Науковий доробок Наукового Товариства ім. Шевченка велетенський і щодо кількости і щодо вартости виданих творів. До другої світової війни вийшло 155 томів „Записок НТШ", 16 томів „Збірника Історично-Філософічної Секції", 23 томи Філологічної Секції, 15 томів „Українського Архіву", 8 томів „Української Бібліотеки", 32 томи „Збірника Математично-Природописно-Лікарської Секції" і 38 томів „Етнографічного Збірника". Коли до цього додати окремі публікації різних Комісій НТШ, як, наприклад, Археографічної — 22 томи, Пам'яток української мови і літератури — 7 томів, Матеріяли до української антропології і етнології — 20 томів, Джерела до історії України — 11 томів, Матеріяли до української бібліографії — 8 томів, „Лікарського Вісника" — 18 томів і багато інших праць різних інших Комісій та коли ще додати до того 10 томів „Історії України-Руси" Михайла Грушевського, а після відновлення НТШ в 1947 році „Археологію України" Я. Пастернака і не закінчену ще Енциклопедію Українознавства — за редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича і проф. д-ра Зенона Кузелі — при опрацюванні Загальної Енциклопедії Українознавства, і проф. д-ра Володимира Кубійовича як головного редактора — при опрацюванні гаслової ЕУ та 235 томів публікацій з різних інших галузей української науки, то загальне число томів доходить до півтори тисячі видань - праць Наукового Товариства ім. Шевченка. Це колосальний науковий доробок, це могутній вияв українського духа!

Коли у вересні 1939 року московсько-большевицькі

(Закінчення на стор. 8-ій)

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 11,189.00
Досі зібрано разом	$1,513,587.00
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ	$ 286,413.00

Більші пожертви зложили: чистий прибуток з концерту мистецького ансамблю „Євшан" в Гартфорді — $1,730.00; по $1,000.00: Артур Демків — Менгетен, Н. Й.; Марія й інж. Володимир И. Прочак — Янгставн, Огайо; по $250.000: Пелагія й Іван Гірняк — Менгетен, Н. Й., Українська Католицька Церква в Ню Бронсвік, Н. Дж.; по $200.00: д-р Степан Мандзик — Боффало, Ксеня і Степан Пилип — Ню Йорк; інж. Олександер Пришляк, Гартфорд. Осип Гладун, Гартфорд — $130.00, Іван Забитовський, Гартфорд — $120.00, Дмитро Римарук, Амстердам, Н. Й. — $115.

По $100.00: Іван Вілс, Ярослав Дулич, о. Лев Ліщинський, Константин Стефанів, Іван Фурда, Тетяна Чучман, Н. Онищук, Роман Стецько, Марія й Іван Горбачуки, д-р Андрій Дякун, Богдан Пашковський, Ярослав Пришляк, Бронислав Пруць, Микола Самійло, Ярослав Гура, Володимир Будас, Леся й Іван Дитюк, Петро Дутка, Меланія Кузьма, Іван Локоть, Ярослав Лучкань, Володимир Мерещак, Степан Мокрицький, Олександер Рудзінський, Ярослава Солюк, Володимир Стасишин, п-і і д-р Михайло Дудра, Мирослав Лозинський, Стефан Ґера, Аполонія Крохмалюк, Василь Луціковський, Мирослава й Михайло Ребрик, Іван Івахів, Борис Шарий, Михайло Брозина, д-р Слава і д-р Володимир Стойки, Марія і Степан Василевич, Анна і д-р Іларіон Домбчевські, Єлисавета і Петро Масний та д-р Олександер Сидоряк.

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208. 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

З ДОПОМОГОЮ АРЕШТІВ, СУДІВ І РЕПРЕСІЙ КҐБ НАМАГАЄТЬСЯ ЗДУШИТИ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ В УКРАЇНІ

Ню Йорк. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" надрукував у числі з 11 грудня ц. р. обширний репортаж свого московського кореспондента Гедрика Смита про становище в совєтському дисидентському русі, в якому стверджується, що головною ціллю започаткованих московським КҐБ репресій у відношенні до совєтських дисидентів є здушення національного руху в Україні і розбиття Акції за оборону прав людини в СССР. „Вже з початком цього року — пише Г. Смит — арештовано понад сто осіб в Українській ССР в рамцях започаткованого розгрому націоналістичних активностей в цій республіці і яких кільканадцять осіб уже засуджено на кари ув'язнення від трьох до п'ятнадцяти років за їхню антисовєтську діяльність". „Із започаткуванням хвилі арештів в Україні у січні цього року — стверджується наприкінці репортажу — були ув'язнені такі видатні дисиденти, як 34-літній журналіст Вячеслав Чорновіл, 42-літній літературний критик Іван Світличний і 43-літній літературний критик Євген Сверстюк. Кільканадцять осіб, включно із мікробіологом Ніною Строкатою та письменником Олексою Різниковим були суджені й одержали по 4 або 5 років ув'язнення в таборах суворого режиму за здогадну „антисовєтську агітацію і пропаганду". Акцію КҐБ для здушення національного руху в Україні Г. Смит пов'язує із справою очолюваної Петром Якіром Акції за оборону прав людини. Арештований 21 червня ц.р. Петро Якір, син командарма Иони Якіра і довголітній в'язень совєтських концтаборів в період сталінського терору, заломався під час каґебівського слідства, веденого з допомогою рафінованих засобів, і в своїх зізнаннях почав обтяжувати десятки людей із дисиденського руху, виявляючи КҐБ їхні дії і внутрішні зв'язки. У висліді зізнань П. Якіра були викликані на переслухання до КҐБ понад 25 осіб, в тому числі науковці з Інституту історії в Москві, де колись П. Якір працював, як також працівники інших інститутів. Згідно із заявами близьких до П. Якіра осіб, він заломався тому, що КҐБ мало його ознайомити з матеріялами, які доводять пов'язаність дисидентського руху із спрямованою на підрив Совєтського Союзу діяльністю антисовєтських еміґраційних організацій таких, як еміґраційний російський Національно - Трудовий Союз (НТС). Крім П. Якіра, останнім часом органи КҐБ арештували кільканадцять дисидентів, підозрілих у видаванні і розповсюднюванні підпільної „Хроніки поточних подій", вісім із яких уже засуджено на ув'язнення в таборах суворого режиму. Ліквідуючи дисидентський рух, КҐБ покищо залишає в спокою акад. Сахарова, голову Комітету людських прав в СССР та письменника Олександра Солженіцина. Проте уже звільнено з праці в Московському Університеті 23-літню доньку Сахарова і двох його співробітників — учених фізиків примусили перейти на іншу працю.

Міжнародний Комітет Оборони Прав Людини з Джоном Діфенбейкером у проводі розґортає активність

Оттава (Н. Н.). — Бувший прем'єр - міністер Канади Джон Діфенбейкер у лютому ц. р. згодився очолити Міжнародний Комітет Оборони Прав Людини. Зокрема, він зацікавився арештованими й засудженими українськими інтелектуалістами, як Мороз, Дзюба і другі, які відважно критикували совєтський уряд і систему за русифікаційну політику, за обмеження свободи та за нарушення конституційних прав. У серпні ц. р. Діфенбейкер вислав меморандум в обороні репресованих українців до Амнестії Інтернаціональної (Лондон, Англія) до Комісії Прав Людини Об'єднаних Націй (Ню Йорк), до Міжнародної Комісії Юристів (Женева) та до Міжнародного Бюра Робітництва (Женева). Відповіді від цих установ були справі прихильні, протести були вислані до уряду СССР, але СССР не позволяє цим установам вислати адвокатів на оборону арештованих у суді, або навіть спостерігачів. До цих установ раніше також був висланий меморандум від Комісії Прав Людини Світового Конґресу Вільних Українців, що його очолює сенатор Павло Юзик. Ця Комісія отримала подібні відповіді. Після федеральних виборів у Канаді 30 жовтня, коли Діфенбеейкер був знову переобраний поважною більшістю, він рішив поїхати до Европи й дістати піддержку там. Знаючи, що буде в Лондоні (Англії) на святкуванні річниці королевої Єлисавети, Діфенбейкер просив Сенатора Юзика, щоб зарядив зустріч з визначними британськими знавцями совєтської дійсности. Так склалося, що сенатор Юзик у той час їхав до Бонну в Німеччині, як член канадійської парляментарної делеґації до Північно - Атлантійської Асамблеї (НАТО) і йому було по дорозі вступити до Англії. Сенатор Юзик скликав наради в готелі Кавендіш 18-го листопада. Брали участь Сер Джон Лавренс — історик Росії, зокрема релігії в СССР, проф. Леонард Шапіро голова Лондонського Інсти-

(Закінчення на стор. 7-ій)

У Клівлендському Університеті почнуться курси модерної української літератури

Клівленд. Огайо (смб). — Старанням групи українських студентів під проводом Богдана Багнія, на факультеті Arts and Sciences, у відділі модерних мов під числом 350, почнеться у Клівлендському Стейтовому Університеті з початком зимового кварталу курс модерної української літератури, в програму якого входитимуть літературні процеси в підсовєтській Україні в роках 1920-1956. Лекції відбуватимуться кожного понеділка вівтірка, середи й четверга від години 12-ої до 1-ої дня. За прослухання цього курсу студенти одержать 4 кредити. Викладачем курсу буде літературознавець професор Григор Ґолембйовський. Як ентузіяст Гарвардського Центру Українознавчих студій проф. Ґолембйовський зважає, що такі вищі курси з ділянок українознавства, що їх останнім часом вводять у себе різні американські університети є, після рідно-шкільного навчання, успішним продовженням студій українознавства. Це й дає нашому студентству, зацікавленому ближче цією ділянкою, належну підготову до завершення цих студій у Гарварді.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Славне сторіччя

Протягом довгих десятиріч перебування українських земель під чужими займанщинами — московською в Центральній та Східній Україні і потім австрійською в Західній Україні — засноване соборними заходами й силами Наукове Товариство ім. Шевченка було єдиним і провідним науковим осередком для всієї України, неофіційною за висловом довголітнього голови НТШ проф. Михайла Грушевського — Українською Академією Наук. Цю ролю продовжувало воно і з другої половини 1930-их років після фактичної ліквідації незалежної київської Всеукраїнської Академії Наук і переміни її в режимно - партійну Академію Наук УССР і продовжує її сьогодні разом із Українською Вільною Академією Наук, Українським Вільним Університетом, Українським Технічно - Господарським Інститутом і Гарвардським Центром Українських Студій — на еміграції.

Про заслуги Наукового Товариства ім. Шевченка для української нації й науки, про його наукові надбання в різних ділянках гуманістичних, в першу чергу українознавчих, природничих і технічних наук написано вже багато, проте й далі цей велетенський і імпозантний доробок чекає на свою вичерпну науково - об'єктивну монографію. Без НТШ та його праці не було б ні київського Українського Наукового Товариства в 1907-1919 роках, ні ВУАН у 1918-1934 роках, ні навіть теперішньої АН УССР з усіма її інститутами. Це Наукове Товариство ім. Шевченка поклало основи для української науки та її розвитку.

Славне сторіччя Наукового Товариства ім. Шевченка буде відзначене і вшановане всією українською спільнотою у вільному світі так само по-соборницьки, як соборницьким був склад і характер цієї наукової установи протягом довгих десятиріч її існування. Включається у святкування цього заслуженого ювілею не тільки всі українські центральні установи, але напевно й усі українські громади у вільному світі — урочистими зібраннями, науковими сесіями й конференціями, щедрими грошовими дотаціями і пожертвами на його наукову та видавничу працю. Славні традиції й надбання НТШ будуть перейняті й продовжувані новими молодими поколіннями українських науковців, учених та дослідників і в рямцях НТШ і в рямцях інших наукових установ для добра й на славу української науки й української нації. Підтримає їх у цьому одностайно, всією громадою українська спільнота у вільному світі, свідома тих завдань і ролі, що їх має здійснити українська наука в боротьбі за визволення України.

Турботи Британії

Опублікована недавно урядом широка інформація про економічні й соціальні відносини на терені Великої Британії розкриває цілу ширінь проблем і труднощів, перед якими знаходиться ця країна, а одночасно які це може мати наслідки для місця і ролі Великої Британії у світі. Маючи це на увазі, не приходиться дивуватися, що в урядових колах Великої Британії виявляються щораз сильніші тенденції „відв'язатися" від світової політики, а зосередити увагу і енергію на домашніх проблемах.

Згаданий офіційний документ заторкує різні аспекти британського життя. Деякі інформації і дані мають особливий і загальний інтерес. В документі стверджується, наприклад, що, не зважаючи на всі податкові реформи і прогресивне оподаткування, 1 відс. населення Великої Британії далі зосереджує в своїх руках 30 відс. всього національного багатства. Економічна ситуація в Британії задовільна, а „Файненшел Таймс" навіть відзначає, що ніколи британцям так добре не жилося, як під сучасну пору. Все таки високий життьовий стандарт купують британці коштом чималих ускладнень на відтинку соціальних відносин, що є нормальним явищем у випадку кожного розбагатілого суспільства. Упродовж останніх 10 років злочинність в країні збільшилася трикратно. Зросло соціальне забезпечення, медична охорона, піднялася загальна освіта, зменшилися заразливі недуги, але одночасно приспішеним темпом в Британії зростають статеві недуги і число абортів. Заробітна платня від 1961 до 1971 року зросла на 94 відс., ціни на товари — тільки на 57 відс., але одночасно збільшилося споживання алькоголю з усіми негативними наслідками. На кожних четверо новонароджених дітей матерів між 14 і 19 роком життя одна дитина неслюбна, а три на кожних п'ять у матерів того ж віку прийшли на світ у висліді передподружніх статевих стосунків.

Все це тільки деякі з проблем, що турбують сьогодні британських політичних, соціальних і економічних лідерів, яких тривожить майбутнє і які тому серйозно застановляються над тим, чи не є якраз на часі відвернути увагу від „великої політики", а зосередити всі зусилля на розв'язуванні проблем, що кожного дня визрівають всередині країни і ставлять загрозою для цілої структури соціального і політичного життя Британії.

ЖЕНЕВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

21 листопада ц. р. розпочалися у Женеві американсько - совєтські переговори, які можуть довести або до дійсного відпруження міжнародної атмосфери внаслідок бодай частинного порозуміння між двома найбільшими сучасними мілітарними потугами про припинення перегонів у зброєнні, або до відновлення холодної війни. Ті переговори є інтегральною частиною так званої САЛТ-проблеми: „Стратеджік Армс Лімітейшен" — Обмеження стратегічної зброї. Після повного 30-місячних американсько - совєтських нарад, ведених у справі САЛТ навперемін у Гельсинках і Відні, президент Ніксон і Леонід Брежнєв підписали 27 травня ц. р. два договори. В одному з них обмежено ракетну протиракетну оборону тільки до Москви, Вашингтону і по одній іншій місцевості в СССР та ЗСА де є склади ракетної зброї, разом по 200 протиракетних ракет в ЗСА і СССР, — у другому договорі „заморожено" на 5 років число офензивних стратегічних ракет по обох сторонах, тих, які є в оперативному стані і тих, що в стадії будови. Ці обидва договори, хоч у загальному знайшли схвалення в американському суспільстві і хоч Сенат схвалив їх, водночас дали притоку до поважних сумнівів і виразної критики. Рахуючися з тимчасовим характером цих договорів, у Женеві власне й продовжуються ті САЛТ-переговори. Як своєрідне „мотто" служить їм пізніша заява Ніксона й Брежнєва, що „в атомовій епосі не існує альтернативи до зберігання взаємин на базі обопільного співіснування".

У теорії — це правильно, бо атомова війна рівнозначна з фізичним винищенням людства, і тому, логічно, треба старатися припинити щораз більше вдосконалювання атомової зброї і щораз більше її накопичування, яке пов'язане з величезними грошовими витратами та вічною потенціяльною загрозою зудару з будь - якої причини. Але практично перевести таке обмеження дуже трудно, якщо взагалі можливо, дармащо ідеться не про роззброєння, а власне тільки про обмеження зброєння. Отож і згадані московські договори і теперішні Женевські дальші переговори з дійсним роззброєнням не мають нічого спільного. Також і 25-членна так звана міжнародна конференція в справі роззброєння у Женеві, формально Підкомісія Комісії Об'єднаних Націй в справах роззброєння, яка існує поверх 10 років, ніколи не стосувалася роззброєння, а тільки обмеження в деяких ділянках зброї, до якого договорювалися ЗСА і СССР.

„Чи САЛТ увінчається успіхом?" — під таким заголовком визначний фахівець військових справ, колишній референт їх в „НИ Таймс", Генсон В. Болдвін, обмірковував у „Рідерс Дайджесті" проблему підписаних у Москві договорів та шансів на успіх нової Женевської американсько - совєтської конференції. Він пригадував, що найсуворішим критиком підписаних у Москві договорів був демократичний сенатор з стейту Вашингтону, Генрі Джексон, який уважав, що зміст обох тих договорів крис в собі велику загрозу для Америки. Обмеження ракетної протиракетної оборони тільки до двох місцевостей в Америці, Вашингтону і Гренд Форкс в Норт Дакоті, де знаходяться 150 удосконалених ракет „Мінотмен", залишає відкритими для совєтської атаки всі великі американські міста. Совєтське населення куди більш розпорошене, як американське, Совєти вже давно мають у себе зорганізовану протилетунську оборону, в СССР куди більше, як в Америці здецентралізована воєнна промисловість. Словом, у випадку атомової війни Америці загрожують куди страхітливіші, як Совєтському Союзові, наслідки атомової атаки.

Ще більше місця для критичного розгляду залишає другий договір про заморожения наявного числа ракет. Практично той договір затверджує за Совєтами 2.358 трансокеанських ракет при існуванні 1.710 ракет по американській стороні. Протягом останніх восьми років в СССР продуковано далекосяжні ракети у темпі, що його не передбачила американська розвідка: по 200-250 міжконтинентальних ракет і по вісім підводних човнів озброєних 30-ма ракетами щорічно. Таким чином Совєти в цій ділянці дійсно надогнали й випередили Америку. Американська розвідка обраховала, що при такому темпі зброєння Совєти додадуть до свого теперішнього стану далекосяжних ракет ще 1.000 таких ракет і дальших кругло 40 озброєних атомовими ракетами підводних човнів дуже швидко.

Погодившись на кількісну вищість совєтського ракетного озброєння, головний дорадник президента Ніксона у цій справі, Джералд Смит, і сам Ніксон, засягнувши опінії найкращих військових фахівців, вийшли із засновку, що чисельна вищість совєтської ракетної зброї рівноважиться якісною перевагою а м е риканської зброї. Американці пішли вже далеко вперед у вдосконаленні й оперативному застосуванні трьох до десяти так званих багаточенних нуклеарних „головок" у ракетах на підводних човнах та наземних ракетах, на американському континенті чи деяких базах, — фахівці припускають, що Совєти не зможуть дорівняти Америці в цій ділянці за двома-трьома роками. Далі — американські ракети куди цільніші за совєтські. Америка має також багато більше далекосяжних, здатних перевозити атомові бомби, бомбардувальників, — вона має 16 літаконосців, тоді як Совєти щойно почали будувати перший корабель такого типу.

Однак, сенатор Генрі

(Закінчення на стор. 7-ій)

Омелян Пріцак

ІПАТСЬКИЙ ЛІТОПИС ТА ЙОГО РОЛЯ У РЕСТАВРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

(1)

I

Як в науці, так і в популярній літературі, чужій і нашій, втерлася концепція про те, що татарська інвазія спричинила втечу культурно - активних елементів з України на північ, до Суздальсько - Московської землі. При тому ті діячі забирали звичайно з собою свої культурні цінності. В такий спосіб дійшло до того, що Москва перейняла київську культурну спадщину, доказом чого є заховані на Московщині рукописи літописів та інших культурних цінностей, які в Україні не збереглися.

На прикладі долі рукописів найважливішого твору княжої доби: „Іпатського Збірника (Літопису)" можна тепер доказати, що дана теза не має ніякого обґрунтування.

II

У вимірах цієї статті не можемо входити в проблематику історії редакцій різних ізводів, які містяться в „Іпатському Збірнику". Тут вистачає пригадати, що в основному маємо діло з трьома літописними творами: а) „Повість временних (давніх) літ" (від часу заснування Київської держави до 1117 р.), б) „Київський літопис" (за роки 1118-1199) та в) „Галицько-Волинський літопис" (за роки 1205-1289).

„Іпатський Збірник" зберігся у п'яти списках, з яких чотири знаходяться в Ленінграді, а один у Києві. З ленінградських списків один переховується в Бібліотеці Академії Наук СССР (Іпатський Список), а три — у Публічній Бібліотеці ім. Салтикова - Щедріна (Хлєбніковський, Погодінський, Єрмолаєвський). Краківський список, писаний латинськими буквами, зберігається в Бібліотеці Чарторийських.

Після кількарічних старань Комітетові Українських Студій Гарвардського університету вдалося дістати мікрофільми всіх названих п'ятьох рукописів. Їх фототипічне видання є у підготові; воно появиться у Гарвардській Серії Українських Студій. В цій Серії якраз недавно вийшов друком англійський переклад Галицько - Волинського Літопису, зладжений проф. Перфецьким із Філядельфії. Запропоновано є приблизно 20 томів: нове видання тексту (у трьох томах), дальші томи перекладів, загальні та спеціяльні коментарі, студії над мовою і стилем Іпатського і Хлєбніковського збірників, досліди над жанрами захованих у збірнику літературних творів, і т. п. Над переведенням у життя цього великого пляну працює ціла низка українських і неукраїнських учених під загальним керівництвом автора цих рядків.

Але, діставши мікрофільми списків, можна було також почати вивчати зовнішню історію поодиноких списків, тобто, коли, для кого і з якої причини вони переписувалися, а також кому вони належали, як часто міняли власників і коли та з якої причини кожен із чотирьох списків покинув Русь - Україну і опинився в Ленінграді.

Основним матеріялом для таких дослідів є приписки колишніх власників списків на їх початкових або кінцевих сторінках, як теж численні маргінальні приписи, пороблені різними особами. Усі ті нотатки не були досі предметом спеціяльних дослідів. Очевидно, що за кілька місяців праці ми ще не змогли відшифрувати тих приписок — деякі з них дуже тяжко читати на мікрофільмі, але на підставі вже проробленого створюється надзвичайно цікава культурно - історична картина, яка важлива не тільки сама по собі. Її окреме значення в тому, що вона цілковито й недвозначно заперечує подану у вступі цієї статті концепцію континуації київської спадщини у Москві.

Про ці висліди дослідів далекосяжного значення автор цих рядків доповідав на засіданні Семінару Українознавчих Студій в Гарварді, в жовтні ц. р. Ця стаття передає в скороченні основні положення тієї семінарійної доповіді.

III

Почнемо від наймолодшого списку. Він називається „Краківським", бо в 1876 р. Бібліотека Чарторийських, в якій переховується цей список, була перенесена до Кракова. Туди попав згаданий список при перейнятті спадщини по польському історикові Адамові Нарушевичеві, т. зв. „Тек Нарушевича" — виписка із документів, підготованих під керуванням названого історика спеціяльних співробітників. Адам Нарушевич (1733-1796) був офіційним д е р ж авним польським істориком, який у р. 1780 дістав доручення від Станислава Августа Понятовського, останнього польського короля, написати наукову історію Польщі, що відповідала б тодішньому станові науки.

Нарушевич мав труднощі з кирилицею, і тому доручив переписати рукопис старорускої хроніки, до якої мав доступ, польським альфабетом. Ми не знаємо імени того співробітника Нарушевича, але, беручи до уваги висліди його праці, можемо подати, що це мусів бути священик із Полісся або Білорусі, бо при переписуванні він модернізує фонетику мови старорускою тексту на білоруський кшталт. Нарушевич походив з Пінська, а опісля був довгі роки професором Віленської академії (1755-1790), аж до часу, як став католицьким єпископом у Луцьку. Переписувач не надто точно виконав своє завдання: часто пропускав слова, а то й речення оригіналу і, крім того, іноді неправильно відчитував слова, а зокрема імена власні та географічні. Він не знав географії України і взагалі не відзначався великою освітою. Ми ним і не займались би, якби переписаний ним текст не заховав цілої низки сторінок, що в міжчасі затратилися в оригіналі, з якого той переписувач копіював свій текст.

Ми не знаємо точної дати копіювання, але, без сумніву, сталося це поміж роками 1780 (початок праці Нарушевича над і сторією) і 1796 (рік смерти Нарушевича).

(Продовження буде)

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редагує: д-р Михайло Данилюк

ПРОБЛЕМИ ХАРЧУВАННЯ

Хоч як багато говориться тепер про харчування у збереженні здоров'я, на жаль, у поспіхові сучасного життя рідко на цю проблему звертається належну увагу. Видатний американський лікар-журналіст, д-р М. Фішбайн, пише, що видавничий ринок заливає повінь книжок і журналів з матеріялами і статтями на тему харчування, при чому більшість із них присвячені темам „згублення" ваги, редукційної дієти, харчування „проти холестеролу", на „довголіття" і т. д. Серед сучасної генерації, на думку цього автора, витворилась наче психоза редукційної дієти, але в той самий час вона передається невластивими харчами, які ані не зменшують ваги, ані не балянсують харчування.

Справді, у наші часи, коли число жінок, що працюють поза домом, зросло на 131 відс., коли думки про другий телевізор, друге авто та банкове конто зганяють сон з очей, проблему харчування перебирає на себе випадковий „бизнес" на розі вулиці, пропонуючи поспішно смажені курчата, „гамбургери", „гарячі собаки", бублики, з яких аж капає товщ, солодку до нудоти „кока-колу" та інші перецукровані напої, що мають у собі сотні зайвих кальорій і часто мінімальну поживну вартість. Індустрія готових та ресторанових харчів в Америці — це третя щодо величини торговельна сила, і згідно з даними відділу біохемії університету Міннесоти, що спеціяльно студіював цю справу, приблизно 23 відс. грошей, витрачуваних пересічним американцем на харч, іде якраз на харчування поза домом. Дослідники цього відділу стверджують, що значна частина готових харчів не має основних складників для доброго харчування, бо часто продуценти не виконують засадничих вимог щодо складу харчів. І так, наприклад, встановлена державою норма, щоб готові для споживання снідання, обіди тощо, які продаються у замороженій формі, мали не менше як 5.6 грама протеїни на кожних 100 кальорій харчу, часто ігнорується, і значна кількість харчів не має достатньої кількости вітамінів, а натомість має надто багато товщу.

Споживання консервного м'яса, городини і овочів значно піднеслось, а споживання свіжих продуктів впало останніми роками на 13-20 відс. Впало також споживання різних видів каші, продуктів із круп, продуктів із молока, але зате сильно піднеслось споживання горіхового масла, солодких напоїв, морозива, зацукрованих овочів, різних солодощів тощо. Оскільки в багатьох районах країни у деяких прошарках населення виявлено недостачу вітамінів, а то й анемію, незалежно від надміру ваги, тепер почали додавати до муки більше заліза. Державний центр контролі харчів зарядив, щоб до муки додавали удвоє більше заліза. Хоч невідомо, чи це розв'яже проблему здорового харчування, якщо населення не перейде на раціональніше харчування.

Для більшости населення, на жаль, справа вибору харчів — це лише справа приємности. Хоч і наголошується скрізь, що харчуватись треба добре збалянсованою дієтою, люди вибирають харчі аби швидше, аби дешевше, аби солодше, такі, щоб не турбуватись приготуванням, а після споживання не мити посуду. Споживчі вартості у таких харчах падають, і часто вони недостатні.

Д-р П. Вайт — найвидатніший американський кардіолог і піонер у цій ділянці в Америці ще 60 років тому — недавно ствердив, що небезпека артеріосклеротичних захворювань сучасної і майбутньої генерацій від невластивого харчування така велика, що вже тепер треба братися до перевиховання молодого покоління, повертаючи її навики назад до природнішого, збалянсованого та раціонального харчування.

Найчастішою причиною смерти у сучасному цивілізованому світі є артеріосклеротичні захворювання, які у великій мірі залежать від харчування. Згідно з новою теорією витворення склерози артерій, кров'яні платівки „приклеюються" до стінок артерій, творячи таким чином початок їх згрубіння. У цих платівках помітно збільшується тенденція такого приклеювання під впливом надміру у крові товщів, зокрема холестеролу, а також цукру. Таку тенденцію приклеювання у курців цигарок підсилює нікотина.

Серед кількох причин постання артеріосклерози харчі, їх якість і кількість грають помітну ролю. Якщо інші причини, як, наприклад, генетичні, важко контролювати, то регуляція харчування лежить в руках самої людини.

Міра Гармаш

СКАНДИНАВСЬКІ ЕСКІЗИ

(5)

Гордість фінляндської столиці — величезна книгарня, як кажуть найбільша в світі. Шукаємо в ній слов'янського відділу, а в нім українських книжок. Коли знаходимо його на поверсі, впадає в вічі безліч російських. Завважившии між ними книжку О. Гончара, кажу до чоловіка: „Дивися, з Олесь Гончар!" Та відкривши її, невдоволено додаю: „Е, це по-московськи!" В тім моменті відчуваю на собі чийсь погляд. Підношу голову і зустрічаюся із сталево-синіми, холодними, злісними очима. Не маю сумніву, хто її власник. А він швидко починає дуже оживлену розмову порофійськи з дівчатами за прилавком. Ми відходимо, а москаль за нами. Підслухує. Ми пристаємо, переходить вперед, причікує.

На окраїнах новіше місто краще. Будинки не такі тяжкі, ясніші. Видно прогрес. Фіни експериментують. Від великих повиганних „зміїних" комплексів, які непопулярні, до все кращих під оглядом матеріялу, архітектури, комфорту. Є такі, що мають огрівання гарячою водою „з віддалі" — огріту воду допроваджують з одного місця поза будинками.

В Гельсінках студенти університету та політехніки не роблять ніяких бенкетів, може тому, що крім студій самі займаються будовою викладових заль, ляборaторій та житлових будинків для себе, бо уряд не має грошей. Будинки, розташовані серед соснового лісу, мають мешкання для самітних та одружених студентів, дитячий садок і т. д. Фінляндія „переедукована", зайняті освічених людей, студії довгі, тяжко про працю, заробіток інтелігента нераз нижчий від робітника, в пересічному біля 300 дол. на місяць, тобто 1 200 фін. марок.

Відома, найкраще запляновна в світі місцевість Тапіоля це щось на зразок американських підміських поселень, з дуже гарним центром для закупів, з усіма можливими крамницями, банком, кіном, має не тільки театр, але й оперу, хоч нараховує тільки 16 тисяч мешканців і більше не приймає. Будинки розташовані серед лісу-парку, квітів, фонтанів.

Залишивши Гельсінки, їдемо лісами в напрямі містечка Гамелінка. Берізки, сосни, ялиці, багна, озера. Якийсь задуманий смуток. Земля неурожайна з почвою в одну рідко три стопи. Не диво, що у Фінляндії така дрібна, чорна та несмачна бараболя. В думках ввесь час звучить мотив Сібеліюсової другої симфонії, що його навівав красвид. Худобу випасають в лісах, щоб не тратити землі на пасовиська. Масла та молока тут надмір і його експортують, між іншим і до СССР. Що Фінляндія експортує... каву, яку купує в Колюмбії та приготовляє до вжитку. Де трохи краща земля, ростуть цукрові буряки, низьке мізерне збіжжя. Минаємо місцевість Hyvinkaa, з гарною, модерною церквою, дуже подібною до жидівської святині Лойда Райта в Елкінс Парку біля Філядельфії. По дорозі хатки малі, часто помальовані червоною фарбою. Авта світять, хоч день, бо соняшні промені падуть під таким кутом, що інакше ясних авт з-напроти невидно. Багато фабрик паперу. На фінськім папері друкують між іншим американські доляри. Фінляндія будує кораблі, трактори, автобуси, елевейтори. Їх теж експортує до СССР.

Вступаємо до церкви Гаттуля з 1302 року, де відчищено цікаві стінописи, які довго були замальовані. Там також гарні дереворізьби.

Вподуже ми вже в містечку Гаменлінна, з твердинею з грубими мурами (назва по-фінському твердиня), в якому народився Сібеліюс у скромному дерев'яному будиночку. Там досі на стіні висить його скрипка, а в кутку біля піяніно стоїть челло. Пришипено грає музика з його „Фінляндії". Ставши славним композитором, Сібеліюс мешкав у гарній віллі на краї міста, але туди покищо туристів не пускають. Композитор залишив у заповіті прохання, щоб там жила до смерти його господиня. Вона недавно померла, тепер дім приготовляють для оглядин.

На ніч лишаємося за містечком в модерному готелі Aulanko, над озером Ванаявесі, що збудований вроді американського мотелю, але з ідальнею, забавовою залею, саною та басейном.

По вечері, потанцювавши трохи, ідемо пройтися. По 11-ій ночі ще не зовсім темно, ще відбитки сонця на плесах, а на краї неба полярне сяйво палає зеленими вогнями. По другому боці, під вербами, біля лісу, бачу козаків, під машиною. Поруч з нами сутупниця ще з Норвегії Крістіна. Вона просила мене колись прочитати їй щось по-українськи, щоб почути, як звучить наша мова. На другий день питаю її: „Хочеш почути український вірш?" І діставши позитивну відповідь, читаю:

Закутують небо в зелений вуаль
Північного сяйва холодні вогні,
Хоч плеса озер ще блищать
мов кришталь,
Хоч сонця пожар ще не згас
вдалині.
На копулі неба з'являється Віз
І ходять задумані тіні,
В півсумерку горні профілі беріз
Шукають когось в Гамелінні.
Блукає край лісу, мов виткана
з хмар,
Мітична богиня, сама Альлотар,) —*
Вінків не сплітає з лілей,
але з мрій,
Кому? Це відомо лиш їй, їй одній.

При слові „Альлотар" на мене дивляться здивовані Христинині очі. Пояснюю, що вірш мій, перекладаючи додаю, що мітична богиня — вона: ми бачили її, як блукала вчора край лісу. Наша мова Христині подобається, але бачу, думає вона, якби мені „відімститися".

Хотіла б я попробувати савни, та в готелі після неї треба йти в басейн, а він неприємно нахльорований. Над озером з похиленими вербами та квітучими ліліями є ще одна, але з неї курить такий їдкий дим, що не вабить мене і ця.

На другий день перед від'їздом ще йдемо на гору з височезною вежею, звідки вид на всю околицю з безконечними озерами примушує заспівати „Фінляндію".

По полудні пливемо кораблем по цих озерах до міста Тампере. Полуденок — сморгасборд на кораблі, де крім нас повно німецьких туристів. Вони накидаються на їжу як дикуни, при чім не йдуть за чергою, а берють тарілки зі столу та подають собі, понад голови інших. Дивно, тим більше, що повоєнні голодні роки в Німеччині давно минули.

Тампере, друге величиною місто Фінляндії (155 600 мешканців), хоч індустрійне, але чисте та гарне. Розташоване над двома озерами, з яких одне вище другого, а сплаваючи вода творить водоспад, даючи подостатком електричної енергії. Індустрії не видно.

(Далі буде)

*) Богиня у фінляндській мітології.

XI. КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ ВЖЕ ЗА НАМИ; ПЕРЕД НАМИ — НОВІ ЗАВДАННЯ І ОБОВ'ЯЗКИ. ТІЛЬКИ ЖЕРТВЕННІСТЬ ГРОМАДЯНСТВА ДО НАРОДНОГО ФОНДУ УККА ДОПОМОЖЕ ВИКОНАТИ ЦІ ЗАВДАННЯ!

Одинадцятий Конґрес Українців Америки погинається молитвою, яку проводить парох церкви св. Юра, о. д-р Володимир Гавліг, ЧСВВ. За президіяльним столом — глени Екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки. Конґрес формально відкрив президент УККА проф. д-р Лев Добрянський.

Угасники Конґресу голосують картогками. Поважну гастину делегатів становила молодь, що й видно на фотознімці.

XI. Конґрес включав Конґресовий Бенкет, що відбувся у великій балевій залі готелю Коммодор. На фото — два президіяльні столи та гастина угасників під гас запогаткування бенкету, що його довершив голова Бенкетового Комітету д-р Богдан Шебунгак. Програмою бенкету проводили секретар УККА Ігнат Білинський та Едвард Попіль.

На Конґресовий Бенкет несподівано загостили губернатор стейту Ню Йорк Нелсон Рокефеллер та генеральний прокуратор стейту Луїс Лефковіц (зліва).

Губернатора Нелсона Рокефеллера представляє пані Марія Душник, заступниця головного предсідника УНСоюзу, яка і подбала про ці відвідини губернатора.

Президент УККА проф. д-р Лев Добрянський

Привітання XI. Конґресові Українців Америки передає погесний президент Комітету Українців Канади митрат о. д-р Василь Кушнір, представивши опісля свого наступника на пості президента КУК д-ра Петра Кондру.

Спадок народжень турбує совєтських лідерів

Провідні центральні совєтські газети („Правда", „Літературна газета") в останньому часі підняли питання спадку народжень в СССР. Цей спадок народжень особливо замітний в европейській частині СССР, що виявилося в час останнього перепису населення в СССР в 1970 р. Совєтська преса нарікає, що 75% всього населення СССР заступає думку про доцільність обмеження в родині до одної чи найбільше двох дітей. Коли йдеться про чоловіків в СССР, то кожний четвертий у віці між 25-30 років не є одружений. Коли в 1960 р. на кожних 1,000 населення було 12.1 подруж, то в 1970 р. це число зменшилося до 9.7. Число народин зменшилося з 24.9 на кожну 1,000 в 1960 р. до 17 в 1970 р. і далі, як інформує преса, знижується.

Совєтська преса почала кампанію за збільшення числа народин, критично висловлючися про родини з одною чи двома дітьми, але публіковані, наприклад, в „Літературній газеті" на початку листопада листи громадян виявляють, щò серед населення є поширена тенденція обмежувати число дітей. Д. Валентій, професор Московського університету вказує в „Правді" на дві основні причини такого стану: зріст освіти серед жінок і те, родини не вважають, що вони можуть, враховуючи матеріяльні відносини, дозволити собі на більше число дітей. Жінки в СССР масово користуються превентивними середниками а також ніяких труднощів жінки не мають, коли мова про аборти. У листах читачів вказується на незадовільні побутові умови, зокрема коли брати до уваги брак відповідної житлової площі, а далі на брак таких предметів щоденного вжитку, без яких виховування дітей значно утруднене.

Спадок народин тривожить Москву ще й тому, що він особливо помітний на російській етнографічній території, а це може неґативно позначитися на числовій перевазі російського елементу в СССР. Як відомо, найвищий приріст населення в СССР припадає на азійські республіки. Демографи підчислили, що у тому випадку, коли ця тенденція щодо спадку народин в СССР не зміниться, то наступний перепис населення в 1980 р. виявить росіян як меншість в СССР.

З ПРОЄКТУ РЕЗОЛЮЦІЙ XI КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

Одинадцятий Конґрес Українців Америки схвалив цілий ряд резолюцій у принципі, доручивши рівночасно своїй Резолюційній Комісії їх відповідно оформити та подати на кінцеве затвердження Екзекутиві УККА, Екзекутива на своїх нарадах 9-го листопада одержала проєкт тих резолюцій, але тому, що проєкт резолюцій деяких Ділових Комісій Конґресу не був своєчасно переданий для оформлення Резолюційній Комісії, Екзекутива доручила цій Комісії ті резолюції оформити додатково та проголосити, як резолюції Конґресу. Тому, що деякі із цих резолюцій відносяться до нарад, рішень і ухвал Екзекутиви, винесених на нарадах 9-го грудня, подаємо для інформації читачів текст деяких із цих резолюцій, що їх аж до офіціяльного проголошення все ще треба вважати тільки проєктом.

I. У ВНУТРІШНІХ НАШИХ СПРАВАХ

1. Перевести плянування та здійснити нашу належну участь у святкуваннях 200-річчя Незалежности З'єднаних Стейтів Америки в 1976-му році. Зобов'язати Керівні Органи Українського Конґресового Комітету Америки, щоб вони, разом з іншими зацікавленими в цьому установами чи особами, подбали про підготову та видання з цієї нагоди відповідної наукової праці, яка доводила б і доказувала б великий вклад українців у розбудову та розвиток З'єднаних Стейтів Америки в усіх ділянках життя і змагань;

2. Створити при Централі УККА Комісію етнічних справ та рекомендувати Відділам УККА, щоб вони мали референтів етнічних справ;

3. Мавши на увазі, що УККА є організацією організацій, розвивати і скріплювати співпрацю Відділів УККА з цими організаціями і товариствами на їхньому терені діяння, включаючи у провід Відділів провідних осіб з цих організацій;

4. Вітаючи помітно збільшуване зацікавлення молоді нашими громадськими і політичними справами, включити репрезентантів цієї молоді в більшій мірі в працю Централі і Відділів УККА;

5. Продовжувати акцію для більшого включення українців в американське політичне життя та їх участи в активностях американських політичних партій, створюючи при них окремі українські відділи;

6. Продовжувати заходи для переведення статистики українців в ЗСА;

7. Створити при Централі УККА пост організаційного референта для кращого зв'язку з існуючими Відділами та для оформлення нових Відділів УККА в тих громадах, де їх ще немає.

8. Повести акцію для створення Стейтових Координаційних Рад чи Комітетів Відділів УККА на зразок таких в Коннектикат і Ню Джерзі;

9. Посилити працю Комісії Публікацій та Інформацій при Централі УККА. Ця Комісія повинна звернути належну увагу на потребу спростовувань фальшивих чи помилкових інформацій про Україну, які появляються в американській пресі, журналах і книжках.

10. Зредаґувати, надрукувати та вислати Відділам УККА виголошені на цьому Конґресі та його Комісіях доповіді.

II. ДО ПОЛОЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Одинадцятий Конґрес Українців Америки відбувається в час посиленого наступу совєтсько-московського режиму на всі вияви українського національного і культурного розвитку. Протягом 1972-го року в Україні заарештовано і засуджено комуністичним режимом значну кількість українських інтелектуалістів та громадських і культурних діячів, щоб зламати спротив українського народу проти всіх народовбивчих заходів комуно-московського режиму та проти навіть самого існування українського народу, як окремої нації та її права на вільне життя. У зв'язку з цим Одинадцятий Конґрес Українців Америки:

1. Найрішучіше засуджує відновлену політику репресій і переслідувань в Україні та закликає всю українську спільноту в ЗСА активно включитися в акції оборони переслідуваних, арештованих і засуджених комуністичними режимниками українців;

2. Закликає Уряд ЗСА та президента Ричарда Ніксона зокрема, як і публічну опінію всього світу, щоб вони засудили постійне і брутальне порушування комуністичним режимом людських прав в Україні;

3. Зобов'язує Керівні Органи УККА продовжувати і скріплювати та посилювати його акції на внутрішньому і зовнішньому відтинках для оборони прав українського народу на вільне і незалежне життя. Для належного виконання цього завдання, Конґрес рекомендує Керівним Органам УККА створити окрему Комісію, яка у співпраці з іншими установами, що мають таке саме завдання, проводила б систематичні студії процесів в Україні та слідкувала за розвитком подій і своєчасно реаґувала на всі нові факти порушування людських прав комуністичними окупаційними режимниками в Україні;

4. Зобов'язати Керівні Органи УККА подбати та причинитись до опублікування самвидавних матеріялів і документів з України в українській та чужих мовах і причинитись до їх масового поширення, зокрема в чужих мовах;

5. Створити при Централі УККА із компетентних осіб правно-дорадчу Комісію, яка простудіювала б всі аспекти туристичних поїздок в Україну та служила туристам порадами, а в разі потреби несла їм юридично-правну допомогу;

6. Символом теперішньої боротьби українського народу за належні йому людські права, як і символом жертв комуно-московського режиму та нехтування ним людських прав можна вважати незламного борця за ці людські права свого народу Валентина Мороза. Конґрес доручає Керівним Органам УККА поробити всі потрібні і можливі заходи для поставлення кандидатури Валентина Мороза на мирову нагороду Нобеля;

7. На цей 1972-ий і наступний 1973-ій роки припадає 50-річчя насильного оформлення російської імперії в народовбивчий Союз Совєтських Соціялістичних Республік та 40-річчя зорганізованої цією імперією голодової облоги України, яка коштувала українському народові мільйони жертв. У зв'язку з цим, Конґрес доручає Керівним Органам УККА:

а) Проголосити третю неділю в травні 1973-го року Днем Національної Скорботи українців у ЗСА;

б) Просити Проводи Українських Церков встановити цей день днем жалоби і молитви; і

в) Просити Президію СКВУ, щоб проголосила ту не-

(Закінгення на стор. 5-ій)

ВІТАЮТЬ КОНГРЕС

Особистий репрезентант президента Ричарда Ніксона, директор Інформаційної Агенції ЗСА Франк Шекспір.

Промову під час Конгресового Бенкету виголосив колишній конгресмен д-р Волтер Джад.

Віце-президент Української Народної Республіки в екзилі проф. д-р М. Степаненко.

Президент Комітету Українців Канади д-р Петро Кондра

Під час бенкету була також мистецька програма, в якій виступали українські оперові співаки, солістка Ню Йорк Сіті Опери Марта Кокольська-Мусій (на фото) та соліст Метрополітальної опери бас Андрій Добрянський.

Під час Конгресового Бенкету відбулася церемонія передачі почесних Шевченківських Грамот Волі кільком американським і українським діячам. На фото вгорі таку Грамоту одержує з рук господаря бенкету Едварда Попіля правний дорадник УККА д-р Іван Робертс (зліва), біля якого сидить директор Інформаційної Агенції З'єднаних Стейтів Франк Шекспір. На фото внизу Грамоту одержує з рук члена Екзекутиви УККА проф. д-ра Петра Стерча один із найбільш заслужених українських діячів в Америці, інж. Степан Куропась.

Перед закінченням XI. Конгресу президент УККА проф. Лев Добрянський перевів церемонію відзначення голів Відділів УККА, фрагмент якої видно на цій фотознімці.

СПИСОК

ГОЛІВ ВІДДІЛІВ УККА, ЇХ ЗАСТУПНИКІВ АБО СЕКРЕТАРІВ, ЯКІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В XI КОНГРЕСІ

1.	Марія Стефанів	Пассейк, Н. Дж.
2.	Мгр Ярослава Зарицька	Бруклин, Н. И.
3.	Аліса Данилюк	Міннеаполіс, Мінн.
4.	Микола Новак	Лос Анджелес, Каліф.
5.	Адв. Василь Андрушин	Рочестер, Н. И.
6.	Михайло Єйна	Рочестер, Н. И.
7.	Семеон Гнатківський	Амстердам, Н. И.
8.	Михайло Цар	Сан Франсіско, Каліф.
9.	Д-р Олекса Цибрівський	Милвокі, Віск.
10.	Д-р Ярослав Курилас	Вашингтон, Д. К.
11.	Д-р Ярослав Гелета	Вашингтон, Д. К.
12.	Михайло Данилик	Гюстон, Тексас
13.	Д-р Антін Жуковський	Стіл, Норт Дакота
14.	Інж. Богдан Федорак	Детройт-Сіхд, Миш.
15.	Інж. Володимир Туставівський	Детройт-Схід, Миш.
16.	Інж. Василь Колодчин	Детройт-Метр., Миш.
17.	Дука Шевалей	Бавнд Брук і Ню Брунсвік, Н. Дж.
18.	Інж. Дмитро Демедюк	Бавнд Брук і Ню Брунсвік, Н. Дж.
19.	Адв. Роман Гуглевич	Ню Йорк, Н. И.
20.	Степан Чума	Ню Йорк, Н. И.
21.	Д-р Іван Скальчук	Філядельфія, Па.
22.	Інж. Михайло Нич	Філядельфія, Па.
23.	Михайло Дзюбас	Трентон, Н. Дж.
24.	Степан Микита	Честер, Па.
25.	Інж. Мирон Пінковський	Елізабет, Н. Дж.
26.	Михайло Хитра	Елізабет, Н. Дж.
27.	Василь Рабарський	Ютіка, Н. И.
28.	Северин Кілик	Редінг, Па.
29.	Василь Кошикар	Вотервліт, Н. И.
30.	Данило Сокольський	Колчетон, Конн.
31.	Д-р Мирослав Снігурович	Ню Гейвен, Конн.
32.	Василь Добчанський	Ню Гейвен, Конн.
33.	Інж. Ярослав Лучкань	Гартфорд, Конн.
34.	Сильвестер Демкович	Гартфорд, Конн.
35.	Лев Соснович	Оборн, Н. И.
36.	Д-р Олег Слюзар	Вілмінгтон, Делевар
37.	Ярослав Білас	Коговз, Н. И.
38.	Тарас Шпікула	Чикаґо, Ілл.
39.	Мгр Володимир Ничай	Чикаґо, Ілл.
40.	Петро Головатий	Віллимантик, Конн.
41.	Петро Бабич	Кентон, Огайо
42.	Мирослав Стахів	Бріджпорт, Конн.
43.	Ярослав Гура	Бріджпорт, Конн.
44.	Інж. Нестор Кольцьо	Виппані, Н. Дж.
45.	Інж. Кондрат Гусак	Бостон, Масс.
46.	Орест Щудлюк	Бостон, Масс.
47.	Інж. Віталій Галич	Бінгемтон, Н. И.
48.	Д-р Степан Ворох	Стейтова Рада — Ню Джерзі
49.	Д-р Юрій Кульчицький	Янгставн, Огайо
50.	Володимир Вербян	Янгставн, Огайо
51.	Василь Шарван	Боффало, Н. И.
52.	Проф. Олександер Бережницький	Боффало, Н. И.
53.	Ананій Никончук	Піттсбург, Па.
54.	Володимир Чорнодольський	Балтімор, Мд.
55.	Степан Басараб	Балтімор, Мд.
56.	Петро Тарнавський	Трой, Н. И.
57.	Василь Ліщинецький	Клівленд, Огайо
58.	Роман Возняк	Клівленд, Огайо
59.	Д-р Іван Гвозда	Сиракюзи, Н. И.
60.	Д-р Микола Богатюк	Сиракюзи, Н. И.
61.	Степан Ковальчук	Маямі, Флорида
62.	Павло Серна	Маямі, Флорида
63.	Д-р Євген Котик	Джерзі Сиґі, Н. Дж.
64.	Антін Шаран	Джерзі Сиґі, Н. Дж.
65.	Мгр Ярослав Рак	Нюарк-Ірвінгтон, Н. Дж.
66.	Володимир Мартинець	Нюарк-Ірвінгтон, Н. Дж.
67.	Юрій Солтис	Гемстед, Н. И.
68.	Мирон Техловець	Норвич, Конн.
69.	Іван Стасів	Лігай Велі, Па.

ДЕЛЕГАТИ XI КОНГРЕСУ

В XI. Конгресі Українців Америки взяли участь через своїх повноправних делегатів такі установи, організації і товариства:

ВІДДІЛИ УККА	69
ПЛАТНИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ	21
БРАТСЬКІ СОЮЗИ:	
Український народний Союз	52
СУК „Провидіння"	18
Українська Народна Поміч	6
Український Робітничий Союз	3
ПОЛІТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ:	
ООЧСУ	33
ОДВУ	14
УНДС	2
ПАБНА	6
Українська Селянська Партія	2
Українська Гетьманська Організація	6
ОУРДП	1
СВУ	1
Товариство Прихильників УНР	2
Українсько-Американський Республіканський Клюб, Ню Йорк	1
ПРОФЕСІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ:	
СУЖА	2
Товариство Українських Інженерів	3
Товариство Українських Лікарів Північної Америки	3
Товариство Українських Правників	2
Українсько-Американська Асоціяція Університетських Професорів	2
Товариство Українських Бібліотекарів	1
Товариство Української Кооперації	1
Об'єднання Українських Педагогів	1
Об'єднання Ветеринарних Лікарів	1
КРЕДИТОВІ:	
„Самопоміч"	15
„Певність" - Чикаго	1
„Будучність" - Детройт	1
„Тризуб" - Нюарк	1
МОЛОДЕЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ:	
СУМА	28
Пласт	6
ТУСМ	14
„Зарево"	2
Студентська Громада - Ню Йорк	2
МУН	1
СУСТА	1
Українська Ліга Молоді Півн. Америки	1
ОДУМ	1
ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ:	
Союз Українок Америки	22
Об'єднання Жінок ОЧСУ	12
Український Золотий Хрест	3
Жіноча Допомогова Організація	3
НАУКОВІ УСТАНОВИ:	
НТШ	2
УВАН	1
ВЕТЕРАНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ:	
Братство кол. Вояків 1 УД УНА	6
Т-во був. Вояків УПА в ЗСА	3
Союз Ветеранів Українського Резистансу	2
Братство Українських Січових Стрільців	1
Об'єднання кол. Вояків УПА	1
ОбВУА	1
Українські-Американські Ветерани	1
Братство „Броди-Лев"	1
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ	6
НАРОДНІ ДОМИ	15
СПОРТОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ	2
КУЛЬТУРНІ ОРГАНІЗАЦІЇ:	
Об'єднання Мистців Української Сцени	2
Асоціяція Працівників Української Культури	2
Український Інститут Америки	1
Українська Наукова Бібліотека - Скрентон, Па.	1
Різні культурні організації	6
ЦЕРКОВНІ ОБ'ЄДНАННЯ:	
Ліга Українців Католиків	2
Українська Православна Ліга	2
Церковні Братства	3
Парафії	2
УККА:	
Екзекутива	27
Політична Рада	34
Контрольна Комісія	6
Суд	5

Разом в XI. Конгресі Українців Америки взяли участь представники-делегати від 53 крайових центральних організацій і їх низових Відділів і Осередків в числі 429 осіб. Члени Екзекутиви, Політичної Ради, Контрольної Комісії і Суду в числі 73 особи, які, згідно зі статутом, мають повні права делегатів. Отже в XI. Конгресі взяло участь 502 акредитовані делегати.

ПРАЦЯ ДІЛОВИХ КОМІСІЙ НА XI КОНГРЕСІ УККА

Згідно з програмою XI Конгресу УККА всі ділові справи велися на пленарних сесіях та Ділових комісіях, яких було аж тринадцять. Всі ці ділові комісії обговорювали важливі ділянки діяльности УККА.

1. КОМІСІЯ РОЗГЛЯДУ СУЧАСНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ ТА ОБОРОНА ПРАВ ПРАВ ЛЮДИНИ, яку очолювали д-р Богдан Гнатюк і ред. Ігнат М. Білинський, присвятила свою сесію теперішньому положенні в Україні та завданні УККА. Дві основні доповіді виголосили проф. Іван Вовчук, голова ООЧСУ, який говорив на тему „Від голодової облоги України до єдинодержавія" та ред. Осип Зінкевич, що говорив про „Стан в Україні й ми". В засіданні цієї комісії, крім обраних членів, брали участь поодинокі делегати, які мали особливе зацікавлення тими проблемами.

2. КОМІСІЯ ШКІЛЬНИЦТВА ТА ДОШКІЛЛЯ діяла під загальним головуванням проф. Едварда Жарського, та її два панелі вповні присвячено українському шкільництву та дошкіллю в Америці. Мгр Ярослав Рак, голова Відділу УККА в Нюарку, Н. Дж. та голова КВОР (Координаційна Виховно-освітня Рада) говорив на сесії про недостаточну координацію виховних дій по Відділах УККА. Він вказував на потребу скріплення відносин між школами українознавства та парохіями.

По полудні відбулися панелі в справі українського шкільництва та дошкілля по українських громадах в ЗСА. Модераторкою цього панелю була Оксана Генґало, голова Осередку Дошкілля в ЗСА, а доповідачами були: а) мгр Ірина Пеленська, референтка Шкільництва Шкільної Ради УККА, яка говорила про „Стан і майбутнє українського дошкілля в ЗСА"; б) мгр О. Климишин, голова Світового Осередку Дошкілля, й виховна референтка СУА, що виголосила доповідь: „Чи громада піддержує українське дошкілля" та в) дир. Степан Стецик, член Управи Шкільної Ради УККА, який говорив про „Стан і майбутнє українського шкільництва та громада".

3. КОМІСІЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТИ СТУДЕНТСЬКИХ І МОЛОДЕЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, під головуванням інж. Миколи Семанишина, влаштувала спеціяльний панель молоді, яким проводили голова комісії та Мирослав Шміґель, в якому брало участь трьох спеціялістів у своїх ділянках. д-р Іван Головінський (психіятр), д-р Олександер Лужницький (педагог) та д-р Володимир Нагірний (соціолог). У панелю, який був одним з найчисленніших, брали участь такі панелісти: Ігор Цішкевич і Мирослав Мудрак (СУМА), Юрій Пазуняк і Роксоляна Бойко (Пласт), Олексій Шевченко і Анатоль Філимончук (ОДУМ), Іня Гікава і Ігор Длябога (СУСТА), Ляриса Лозинська (ТУСМ), Адріяна Мушинська (ЗАРЕВО) та Євген Іванців (Студенти в Обороні Прав Людини в Совєтському Союзі).

4. КОМІСІЯ ЗОВНІШНІХ СПРАВ, присвячена зовнішній діяльності УККА, вислухала доповіді проф. Лева Е. Добрянського та д-ра Степана Галамая. Проф. Л. Добрянський накреслив ряд цілей та напрямних, по яких повинен вести свою діяльність УККА в наступній каденції, а саме:

а) постійне ширення правди про Україну шляхом видань УККА, як „Український Квартальник" та „Конгресовий Рекорд" та інші видання УККА;

б) активна участь в Студіях Етнічної Спадщини, за прийняття яких в Конгресі ЗСА УККА вів довгу та послідовну боротьбу;

в) дальші активні намагання провести в Конгресі ЗСА резолюцію про відновлення Української Православної й Української Католицької Церков в Україні;

г) примінення торговельної політики американського уряду до СССР, домагаючися певних гарантій, щоб Москва, яка буде користати з американської виміни товарів, припинила переслідування в Україні і балтійських країнах. Жидівські американські організації вже ведуть в тому напрямі сильні дії. Українці повинні домагатися, щоб Москва припинила нищити українську культуру та вести примусову русифікацію;

г) УККА повинен підготовити 10-річчя відкриття пам'ятника Тараса Шевченка у Вашингтоні в 1974 р. та вести дальші намагання для видання пропам'ятної поштової марки в честь Тараса Шевченка;

д) активна участь УККА в міжнародних і крайових організаціях, такі, як: Світова Антикомуністична Ліґа (ВАКЛ), Американська Рада для Світового Миру, Крайовий Комітет Поневолених Народів і інші;

е) активна участь УККА відзначені 200-ліття постання З'єдинених Стейтів Америки в 1976 році;

є) дальші намагання в напрямі точного означення етнічно-національного походження змагунів з СССР в Олімпійських Грах в 1976 р.

Д-р С. Галамай говорив про конечність співпраці УККА та його складових частин з представниками інших поневолених народів в Америці та інших країнах вільного світу.

5. КОМІСІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ, під головуванням п. Йосифа Лисогора, була присвячена діяльності УККА на внутрішньому відтинкові. Доповідачами були: інж. Богдан Федорак, голова Відділу УККА в Детройті, Міч., який говорив про техніку та функціонування Відділів УККА, д-р Михайло Снігурович, голова Відділу УККА в Ню Гейвені, Конн. та голова Стейтової Організації Відділів УККА Стейту Коннектикат, говорив про громадську діяльність Відділів УККА на місцях. Пан Й. Лисогір говорив про необхідність більшої співпраці наших організацій з американськими політичними партіями не тільки в крайовому аспекті, але також в аспектах стейтової, повітової та міської політичної організації. Володимир Бакад говорив про великі можливості для українських американських організацій в праці Етнічної Спадщини, головно тепер, коли Конгрес ЗСА ухвалив спеціяльний закон, призначаючи певний річний бюджет на цю ціль.

6. КОМІСІЯ ЦЕРКОВНИХ СПРАВ, очолена п. Йосифом Лисогором під час ранішньої сесії, та д-ром СтепаномВорохом по полудні, вислухала дві доповіді: першу — ред. Михайла Панасюка з Чикаґо, який говорив „Про стремління та практичні заходи українського єпископату та українського католицького мирянства про створення українського католицького патріярхату. Другу доповідь виголосив пастор Благослав Грубий, редактор та екзекутивний директор Дослідчого Центру для Релігії та Прав Людини в Закритих Суспільствах, який говорив про переслідування релігії в СССР і в Україні. У довгих та вичерпуючих дискусіях брало участь багато осіб, які вносили певні нові елементи до проблем, порушених в доповідях.

7. КОМІСІЯ ДЛЯ СПРАВ НАУКИ И КУЛЬТУРИ під головуванням проф. Матвія Стахова, мала два панелі. Члени Президії комісії були проф. д-р Осип Андрушків, проф. д-р Петро Стерчо, проф. Микола Степаненко, д-р Михайло Кушнір, проф. д-р Наталія Пазуняк, маестро Володимир Шашаровський та інж. Роман Кобринський (секретар).

На першому панелі доповіді виголосили д-р М. Стахів та д-р М. Кушнір. На другому панелі, що відбувся в рямцях Культурної комісії СКВУ, доповіді виголосили д-р М. Степаненко та маестро Володимир Ласовський.

(Закінчення на стор. 5-ій)

Зростає освіта серед населення ЗСА

Вашингтон. — За даними Статистичного бюра на терені ЗСА наступили значні зміни на відтинку освіти населення. Коли в 1940 році 60.4 відс. населення було з закінченою початковою школою, 24.9 відс. з закінченою середньою школою, а тільки 14.7 відс. з закінченою вищою школою, то в 1972 році цей стан виглядає так: 24.8 відс. населення має закінчену тільки початкову школу, 40.3 відс. — середню, і 34.9 відс. — вищу. Обліком охоплено мешканців ЗСА у віці понад 25 років життя. Зміни у поземі освіти серед окремих прошарків населення позначилися також у змінах щодо заробітної платні. Дані Статистичного бюра виявляють також, що велика поправа щодо освіти наступила серед негритянської частини населення ЗСА, якого досягнення на цьому відтинку майже подвоїлися порівняно з 1940 роком, коли пересічно на негра припадало всього 5.7 років навчання. В 1972 р. пересічний рівень навчання серед негрів досягнув 10.3 років.

Рокефеллер ініціює студії американського федералізму

Олбані. — Губернатор Рокефеллер повідомив про те, що у висліді погодження з президентом Ніксоном він започаткує студії американського федералізму з узглядненням перш усього ролі стейтів на сучасному етапі у загальній федеральній структурі. Студії охоплюватимуть різні аспекти стейтової та федеральної адміністрації, політичної філософії, економіки, людських та природних ресурсів, фіскальної, внутрішньої і зовнішньої політики, засобів масової інформації тощо. У повідомленні говориться, що мета студій — це визначити шляхи і засоби, з допомогою яких стейтові і федеральний уряд могли б з найкращими результатами виконувати їхні функції.

ПРАЦЯ ДІЛОВИХ КОМІСІЙ НА XI КОНҐРЕСІ УККА

(Закінчення із стор. 4-ої)

Тематика доповідей заторкувала такі проблеми, як: заходи у вільному світі в справі осуду совєтського уряду за нищення української культури; святкування 100-ліття НТШ в 1973 році; продовження протестів у вільному світі проти антиукраїнської та антигуманної політики Москви в Україні; публікація „Чорної Книги" про нищення культури й науки в Україні; підтримка і поміч українських письменників в діяспорі; матеріяльна піддержка українських наукових установ; ширення їх видань; поширювання ідеї про творення українських наукових фундацій; увійти у всеамериканську підготову відзначення 200-ліття незалежности ЗСА та видати наукову історію про вклад української еміграції в розбудову Америки; піддержка зорганізованого українського музейництва в Америці; піддержка реґіонального руху та видавання українських реґіональних збірників; піддержка українознавчих студій на американських університетах та піддержка Катедри Українознавства на Гарвардському Університеті; піддержка почину ОМУС-у видати книгу діячів українського театру; піддержка Українського Вільного Університету та Українського Технічного Господарського Інституту; старання про приділення Нагороди Нобеля Валентинові Морозові та створення при УККА Фонду Української Культури.

8. КОМІСІЯ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ відбула свою сесію під головуванням інж. Стефанії Пушкар, яка є також головою Жіночої Координаційної Ради УККА. Її звіт заторкнув цілий ряд дій, які були виконані Жіночою Радою, а саме: імпозантне відзначення 100-ліття Народин Лесі Українки в 1971 році зорганізоване Жіночою Радою при співучасті УККА та інших українських організацій в Америці; широка акція в обороні переслідуваних українців, в тому ж — українських жінок, шляхом індивідуальних та спільних з жіночими організаціями других національностей петицій до американського представництва при Об'єднаних Націях, Генерального Секретаря ОН, Міжнародного Червоного Хреста та Високого Комісаря для Втікачів в Женеві. Всі ці інституції відповіли позитивно, запевняючи свою піддержку на терені міжнародних організацій в обороні переслідуваних наших братів і сестер в Україні. Жіноча Координаційна Рада при УККА також поробила певні заходи в справі участи української громади в Студіях Етнічної Спадщини приготовляючи певні дані про культурні та наукові дії української громади в Америці, які УККА використає для офіційної петиції до Департаменту Здоров'я, Виховання та Допомоги, який є уповноважений Урядом адмініструвати фондами призначеними для студій різних етнічних груп.

9. ФІНАНСОВА КОМІСІЯ яку очолював Іван Винник та яка вислухала чотирьох доповідачів: дир. Омеляна Плешкевича, дир. Степана Спринського, п-і Уляну Дячук, п. Івана Винника та д-ра Миколу Ценка. Тематикою доповідей були проблеми Українського Національного Фонду, методи збирання Національного Датку та поліпшення фінансового стану УККА. В тому напрямі Фінансова комісія винесла ряд резолюцій та постанов: поробити всі старання, щоб було 15 тисяч платників Національного Датку, які вплачували б річно вкладку 15.00 дол.; намагатися, щоб платники оподаткували себе одноденним заробітком на Фонд УККА, так, як це вже від ряду літ робить громада Лорейну, Огайо.

10. СТАТУТОВА КОМІСІЯ, яку очолював адв. Іван Г. Робертс, в яку входили, як члени: д-р Матвій Стахів, мгр Євген Лозинський, д-р Петро Стерчо, д-р Богдан Шебунчак, Володимир Сохан та п-і Іванна Рожанковська, була схвалена на нараді Ради Директорів в дні 12-го грудня 1970 року. Вона відбула кілька нарад перед XI Конґресом УККА та переглянула ряд пропозицій відносно змін статуту УККА, які були надіслані від 8-ох Крайових Організацій та виносили 42 сторінок машинового друку. Статутова комісія, більшістю голосів, ці поправки або принимали, або відкидала, й прийняті поправки реферував секретар Статутової Комісії д-р Петро Стерчо, які, після голосування на пленумі Конґресу, були прийняті до Статуту. Інші поправки, які були подані на Конґресі, не пройшли, бо не одержали три-четвертих голосів всіх голосуючих, яких вимагає Статут.

11. У ВЕРИФІКАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ, яку очолював мгр Іван Базарко, входили: д-р Роман Клюфас, д-р Іван Скальчук, інж. Іван Шабельський, п-і Ольга Сливка, д-р Степан Курилас, Василь Коваль, Іван Олексин, д-р Іван Гвозда і Тарас Шпікула, — звітувала про стан всіх управнених до голосування делеґатів. Отже, в Конґресі взяло участь 502 делеґатів, які заступали 53 Крайові Централі Організації, їх низові відділи чи осередки. Їхній список подасться окремо.

12. КОМІСІЯ БЕНКЕТОВА, під головуванням д-ра Богдана Шебунчака, відбула кілька засідань перед Конґресом та приготовила Бенкет. Її дальшими членами були: мгр Іван Базарко, мгр Іванна Рожанковська, д-р Володимир Душник, мгр Іван Винник; мгр Роман Гуглевич, Степан Чума та Микола Хоманчук.

13. КОМІСІЯ РЕЗОЛЮЦІЙНА працювала під головуванням ред. Антона Драгана, а її членами були редактори пресових органів гих організацій, які працюють в системі УККА — отже: д-р Володимир Душник, Василь Верган, Володимир Левинець, п-і Оксана Футала, Зенон Матла, д-р Михайло Сосновський і Павло Маринець. Комісія оформила усі передані їй головами Ділових комісій резолюції і, по остаточному їх зредаґуванні, передасть їх на затвердження Екзекутиві УККА, згідно з постановою Конґресу.

14. НОМІНАЦІЙНА КОМІСІЯ, в складі 19-ти членів, була схвалена на Зборах Ради Директорів 15-го квітня 1972 року. Вона відбула кілька засідань під час Конґресу та приготовила листа кадидатів на пости керівних органів УКА, яку на Пленумі відчитав її голова, д-р Олександер Білик і яку делеґати прийняли величезною більшістю. Членами Номінаційної комісії були: Володимир Сохан (УНС), Антін Батюк (УРС), д-р Олександер Білик (СУК „Провидіння"), Ананій Никончук (УНП), п-і Осипа Грабовенська (СУА), проф. Іван Вовчук (ООЧСУ), д-р Богдан Шебунчак (ОДВУ), полк. Петро Самойлів (УНДС), о. Володимир Базилевський (Українська Гетьманська Організація), Іван Поритко (ОбВУА), д-р Богдан Дзерович (Конференція Професійних і Академічних Товариств), д-р Микола Чировський (НТШ), д-р Василь Омельченко (УВАН), Павло Чебіняк (Українська Православна Ліґа), Лев Пришляк („Самопоміч"), інж. Микола Семанишин (Конференція Молодечих Організацій), д-р Іван Скальчук (Відділ УККА у Філядельфії), д-р Олександер Соколишин (Відділ УККА в Ню Йорку) і мгр Володимир Ничай (Відділ УККА в Чикаґо, Ілл.).

АМЕРИКАНЦІ ПІДТРИМУЮТЬ ПРАВО ПРЕСИ НА ОХОРОНУ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Ню Йорк. — Питання охорони джерел пресової інформації було предметом обслідування Ґеллупа. Як виявляється, 57% всіх опитуваних американців висловилися за тим, щоб джерела пресової інформації були хоронені законом і щоб журналістів ніхто не мав права примушувати їхні джерела інформації розкривати. 34% опитуваних таке право для преси заперечили, а 9 % не висловили ніякої опінії.

З ПРОЄКТУ РЕЗОЛЮЦІЙ XI КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

(Продовження зі стор. 3-ої)

ділю Днем Жалоби для всіх теренів українського поселення.

8. Зобов'язати Керівні Органи УККА негайно приступити до опрацювання науково-публіцистичної праці українською й англійською мовами, яка об'єктивно насвітлила б, як большевицька Москва в боротьбі проти національної ідеї нищила тіло, дух і душу нації, винищуючи людей — селянство, провідних культурних діячів та ліквідуючи Українські Церкви; Запросити до співпраці в підготові цієї публікації наші наукові установи УВАН, НТШ і Центр Українських Студій в Гарварді та видати цю працю в серії наукових видань Гарвардського Центру; Конґрес просить і закликає всі центральні організації — членів УККА пожертвувати на видання цієї праці по 100 - 500 долярів, відповідно до своєї спроможности, зокрема закликає і просить до фінансової допомоги у підготові та виданні цієї праці наші забезпеченеві Союзи та Кредитівки;

9. Теперішня політика єдинодержавія, що її проводить ЦК КПСС, скерована на злиття поневолених націй з „глибоко інтернаціональним великим русским народом", як це названо на 24-му з'їзді тієї партії, загрожує — як це вже стверджено — самому існуванні української та інших поневолених большевизмом націй. Тому Конґрес зобов'язує Екзекутиву УККА словом і ділом протиставитися цій злочинні політиці московського єдинодержавія, яка нагадує гітлерівське творення „нової Европи".

10. Конґрес висловлює жаль і турботу, що уряди країн демократичного Заходу, включно із ЗСА, в їхніх змаганнях до зближення із Совєтським Союзом саме тепер, у час посиленої акції московського імперіялізму, суцільної русифікації і духового ґеноциду, не протиставляться і тим самим сприяють тим злочинним діям московського імперіялістичного центру;

11. Конґрес з признанням відмічує активну, часто ініціятивну участь української студентської молоді та молодечих організацій у великому русі оборони нехтованих комуністичним режимом людських прав в Україні.

III. У СПРАВАХ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ І КУЛЬТУРИ

1. 11-ий Конґрес Українців Америки, розглядаючи ситуацію на українському національно-культурному фронті, що творить сучасний стан боротьби проти московського імперіялізму, стверджує особливу важливість цього фронту, бо:

а) Культура в свому історичному розвитку закріплює в народі усвідомлення його окремішности та духової суверенности і організує його почуття. Культура визначає неповторні шляхи не лише духового життя народу, але разом з тим його політично-історичні шляхи;

б) Культура і духове життя — це підстави сили нації. Культура народу віддзеркалює його духову самобутність, характер. Вона є процесом, що формує національний світогляд, ідеї та почуття кожного покоління нації на шляху його історичного буття;

в) Підметність творення культурних цінностей, суб'єктивні творчі вияви, самобутність форм культури, а з тим плекання національного світогляду належать до першоджерельних елементів життя народу.

2. Конґрес стверджує, що Москва свідома того, що поневолити і знищити українську націю вона зможе тільки тоді, коли їй вдасться знищити українську культуру. Отже, побіч фізичного поневолення, Росія безоглядно винищує всі питоменності, прояви й пам'ятники української культури. В цьому сенсі ми є свідками боротьби двох культур: української проти московської.

3. Конґрес стверджує, що в боротьбі, яка відбувається на культурному відтинку, з одного боку московські шовіністи намагаються загальмувати всіми доступними їм, найбрутальнішими злочинними і неморальними засобами український культурний процес, шляхом нищення діячів культури, культурних вартостей і пам'яток, підтримувані у свому намаганні широкозакроєною акцією мовної, національної, культурної і духової асиміляції. З другого боку — українські культурні діячі, не маючи достатніх умов, щоб зберігати вже здобуті в минулому цінності власної культури і забезпечити природну тяглість культурного розвитку, намагаються принаймні нейтралізувати руїнницький наступ окупанта на процеси розвитку української культури.

4. Конґрес з радістю і гордістю підкреслює, що, не зважаючи на важкі переслідування, культурна творчість в Україні є інтенсивна і цінна. Тому Конґрес з глибоким признанням і подивом відмічує поставу тих наших діячів культури, які з усією рішучістю відкидають шабльони соцреалізму і, шукаючи власних творчих шляхів, протиставляться московській політиці культурного ґеноциду та русифікації.

5. Конґрес стоїть на становищі, що у противагу до намагань Москви насильно ліквідувати самобутність та автентичність української культури, до намагань звести існування українства як окремої культуротворчої сили до мінімуму, а тим самим повністю підпорядкувати його інтересам і вимогам панівної московської культури завойовництва, імперіялізму і колоніялізму, як теж для підсилення національно-самостійницької боротьби, яка ведеться в Україні теж на культурному фронті — всі українські самостійницькі сили за кордоном повинні всебічно скріпити фронт оборони української національної культури й науки.

6. Конґрес стоїть на становищі, що, з уваги на важкі умови літературно-мистецької і наукової творчости в Україні, виникає конечність посиленої творчости українських діячів культури і науки поза межами України, в країнах вільного світу, які повинні в умовах свободи вирівнювати втрати і шкоди, завдавані окупантом нашій культурі й науці.

7. Конґрес стоїть на становищі, що завданням культуротворчих сил українців на еміґрації є зберігати природну й органічну лінії розвитку української культури, щоб, на базі збереження її вартостей, плекати й розвивати духовий клімат для національного світогляду, що насначує ідейно і політично-програмово український нарід у боротьбі за самостійність.

8. Конґрес обстоює погляд, що творчість мистця та вченого спирається не лише на свободі творчости, але й на відповідальності за її ролю на позитивний вплив на поглиблення моральних засад національної спільноти, на відповідальності за формування її національного почуття, за розвиток національної думки, що скріплює національні духові сили народу, його культуру.

9. Конґрес вважає, що завданням всієї організованої української спільноти в ЗСА, об'єднаної в членських організаціях Українського Конґресового Комітету Америки, є напружити всі свої сили, щоб підняти всі культурні незалежні народи і їхні культурні та урядові чинники в оборону переслідуваних українських діячів культури.

10. Конґрес з тривогою стверджує наявність нездорових деяких моральних проявів серед українського суспільства на еміґрації — проявів шкідливих для моралі, традицій і національного світогляду, бо вони підсилюють, хоча б і несвідомо, союзниками — московські „нові традиції", що знеосіблюють культурно суспільство, ослаблюють його духово, чинять його нездібним до боротьби за визволення і державність. Конґрес уважає, що одним із завдань вільних діячів культури в діяспорі є поборювати ті нездорові прояви всіми засобами, особливо засобами критики.

11. Взявши до уваги рішальне значення і вартість вільної української науки для збереження, розвитку та належного місця між народами світу, Конґрес гаряче закликає всю нашу громаду та всіх наших громадян морально і матеріяльно, своїми постійними і щедрими пожертвами, підтримувати наші наукові установи в цій країні: Наукове Т-во ім. Шевченка Америки, Українську Вільну Академію Наук, Гарвардський Центр Українських Студій та інші. Зокрема, взявши до уваги провідну ролю Наукового Товариства ім. Шевченка, яке в 1973-му році буде святкувати свій 100-літній ювілей, Конґрес проголошує 1973-ий рік — роком української науки й культури, а зокрема роком Наукового Товариства ім. Шевченка та закликає всю українську спільноту щедро підтримати, з нагоди цього ювілею, Наукове Товариство ім. Шевченка у виконанні його важливих завдань.

12. В обличчі повного поневолення української науки совєтським режимом в Україні, Конґрес закликає українську вільну національну спільноту в Америці допомогти українським науковцям та їх установам у цій країні:

а) Всіми засобами і заходами викривати перед культурним світом антиукраїнську і взагалі антигуманну політику совєтсько-московського окупаційного режиму, а зокрема проти українських культурних діячів;

б) Публікацією „Чорної Книги" нап'ятнувати нищення культури й науки в Україні;

в) Всіми засобами підіймати громадську думку культурних народів в обороні переслідуваних українських культурних діячів;

г) Підтримувати і матеріяльно спомагати працю українських письменників, науковців і мистців в незалежних країнах;

ґ) Поширювати їхні публікації серед свого молодого покоління і серед неукраїнських кіл;

д) Поширювати серед громадськости ідею видатних наукових фундацій при українських наукових установах, для підтримки наукових публікацій, вільних від будьякого чужого встрявання і натиску.

13. У зв'язку з тим, що в Україні проходить процес нищення українських культурних надбань, Конґрес закликає звернути особливу увагу на збереження неповторни культурних пам'яток поза межами України, зокрема в ЗСА, і закликає українську національну спільноту піддержати зорганізоване українське музейництво в ЗСА. Конґрес вважає, що існуючі вже і діючі різнородні музеї, як Музей Союзу Українок Америки в Ню Йорку, музеї НТШ і УВАН, музеї в Стемфорді, Чикаґо, Клівленді, музеї при ОбВУА та інші — повинні порозумітися в справі концентрації українського музейництва в окремій музейній установі з осідком в Ню Йорку.

14. Конґрес закликає підтримати реґіональний рух у його акції видавання реґіональних збірників, як одного з важливих джерел історії України 20-го сторіччя.

15. Конґрес вважає, що конечно потрібною є окрема Комісія Культури та закликає Екзекутиву УККА виконати в цій справі постанови попереднього 10-го Конґресу.

16. Конґрес стоїть на становищі, що існуючі вищі школи (Колеґія в Стемфорді, Українські Студії при Духовній Семинарії у Вашингтоні і Молодша Колеґія — Менор Джуньор Коледж у Філядельфії) сповняють важливу ролю у виховно-освітній ділянці. Також дуже важливі студії українознавчих предметів, що діють вже від років при деяких американських університетах (у Філядельфії, Чикаґо, Міннеаполісі та ін.) діють коштом тих же університетів. Тому Конґрес закликає студентство підтримати своєю участю ці катедри. У зв'язку з тим Конґрес закликає українське студентство записуватися на українознавчі студії Гарвардського університету.

17. Стверджуючи сумний факт, що театри в поневоленій Україні є знаряддям московсько-большевицької пропаґанди, а диктований партією репертуар, ставлений у пляні соціялістичного реалізму, спотворює національне обличчя українського театру, Конґрес схвалює дію об'єднання мистців української сцени (ОМУС), звернену на захист і і збереження тої ділянки української культури. Вітаючи почин ОМУС'у, а саме видання „Книги діячів українського театру", у зміст якої ввійдуть статті, документи, світлини з ділянки історії вільного українського театру від 1918 року до наших часів що її Москвою наставлений режим промовчує і оплюгавлює добре ім'я діячів вільного українського театру, Конґрес закликає до моральної та матеріяльної підтримки, для завершення тієї справи ОМУС'у.

18. Конґрес вітає Український Вільний Університет з його 50-літтям творчої праці та Український Технічно-Господарський Інститут з його 40-літтям важливої діяльности і бажає обом установам дальших повних успіхів.

19. Конґрес доручає новообраній Екзекутиві УККА створити Фонд Української Культури (поза датками Національного Фонду) на виконання тих чи інших проєктів Комісії для Справ Науки й Культури при УККА.

VI. У ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ

Одинадцятий Конґрес Українців Америки відбувається у грізних часах та обставинах: ворог веде на наших рідних землях жорстоку акцію винищування нашого народу та його надбань і, зокрема його провідної верстви, що й викликало хвилю простестів серед українських поселень у вільному світі, зокрема в З'єднаних Стейтах Америки. Цей наш Конґрес, масова участь у ньому репрезентантів нашої зорганізованої спільноти і зокрема молоді, дають найкращий доказ, що праця УККА щойно розгортається. Проте, на її плянове розгортання та систематичне виконання потрібно збільшених фондів. Тому 11-ий Конґрес Українців Америки закликає нашу громаду та доручає Керівни Органам УККА:

1. Подбати про збільшення висоти річних вплывів до Українського Народного Фонду при УККА до щонайменше 150 до 200 тисяч долярів річно та подбати про згуртування бодай 15,000 ідейних і жертвенних громадян, які своїми постійними пожертвами могли б запевнити УККомітетові фінансову базу для виконування його завдань;

2. Конґрес закликає всіх дотеперішніх і майбутніх Платників Національного Датку, щоб вони збільшили висоту цього свого Датку із схваленої попереднім Конґресом суми 15.00 долярів до висоти свого одноденного заробітку, як це вже від кількох років систематично і успішно переводить Відділ УККА в Лорейні. З уваги на загальний спадок вартости гроша, як і на збільшені заробітки, висота Національного Датку від індивідуальних Платників повинна виносити щонайменше $25.00 річно.

3. Беручи до уваги великий дотеперішній вклад праці і фондів на цілі УККА з боку наших Братських Союзів, Конґрес звертається до них з гарячим апелем використати для цієї мети у ще більшій мірі свої людські і матеріяльні ресурси. Конґрес зокрема закликає Головні Уряди наших Братських Союзів, щоб вони своїм авторитетом і своїми впливами заохотили також усі свої низові клітини-Відділи та загал своїх членів до постійної вплати їхнього Національного Датку.

4. Конґрес доручає Екзекутиві УККА простудіювати всі можливості набуття власного дому та постаратись здійснити цю ідею до чергового Конґресу.

5. Для кращого зв'язку із своїми Відділами та для допомоги їм у збірці Національного Датку, Конґрес рекомендує Екзекутиві УККА видавати свої „Конґресові Вісті" щонайменше квартально.

6. Згадуючи з вдячністю привітання і побажання Владик і Проводів наших Церков для УККомітету з нагоди його 30-річчя, Конґрес закликає Керівні Органи УККА скріплювати свою співпрацю з нашими Церковними Проводами та рівночасно прохати їхньої допомоги і співпраці в збірці Національного Датку до УНФонду УККА.

ПОЧЕСНІ ГОСТІ НА XI КОНҐРЕСІ УККА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — На XI Конґресі УККА, що відбувся в днях 6-8 жовтня ц. р. в готелі Коммодор в Ню Йорку, взяли участь визначні українські, американські та етнічні провідники. Серед українців були:

Високопреосвященний Кир Йосиф Шмондюк, єпископ Української Католицької Єпархії Стемфорду;

проф. Микола Степаненко, віцепрезидент Української Народної Республіки в екзилі;

отець мітрат Василь Кушнір, кол. президент КУК-у в Канаді;

д-р Петро А. Кондра, теперішній президент КУК-у;

проф. Олександер Грановський, довголітній голова ОДВУ;

пастор Дж. Робертс Ковалевич, член Екзекутиви Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки, член Президії КУК-у.

Представники американських та етнічних кругів:

дост. Френк Шекспір, директор Американської Інформаційної Агенції, що особисто представляв президента Ніксона, та п-ні Шекспір;

дост. Нелсон А. Рокефеллер, губернатор Ню Йорку;

дост. Люїз Лефкозіц, генеральний прокуратор Нюйоркського стейту;

д-р Волтер Г. Джод, кол. конґресмен та почесний голова Американської Ради для Світового Миру, й п-і Джод;

дост. Томас Дж. Кют, заступник голови Міської Ради Ню Йорку;

п. Джон Стіл, Міський комішенер закупів, що представляв посадника Ліндзея;

отець шамб. Джон Балканус, почесний голова Литовської Академії Наук;

дост. Ву Тієн Гай, консул і перший секретар при постійному обсерваторові в Об'єднаних Націях Південного В'єтнаму;

дост. д-р Анісетас Сімутіс, генеральний консул Литви;

дост. Розмері Ґуннінґ, член стейтової леґіслятури в Олбані, Н. Й.;

суддя Метюс Трой, голова Нюйоркського Крайового Комітету Поневолених Народів;

д-р Іван Дочев, голова Американських Приятелів АБН;

проф. Брутус Косте, кол. шарже д'афферс Румунії, кол. генеральний секретар АСЕН'у, професор політичних наук в університеті Ферлі Дікінсон, та п-і Косте;

д-р Памфіл Ріпосану, кол. міністер Румунії у Вашинґтоні, представник Румунського Національного Комітету, та п-і Ріпосану;

п. Іван Косяк, президент Білоруського Конґресового Комітету Америки;

полк. Микола Назаренко, голова Світової Федерації Козачих Організацій;

пастор Благослав Ґруби, редактор і екзекутивний директор Дослідчого Центру для Релігії та Прав Людини в Замкнених Суспільствах;

д-р Бенджамін Армстронґ, Екзекутивний секретар Релігійних радіопромовців в Америці;

д-р Дж. Блейн Фістер, представник Крайової Ради Церков Христа;

д-р Пол Фрід, голова та засновник Світової Радіовисильні в Монте Карльо, що надає релігійні передачі також в Україну українською мовою;

п. Джеймс Вудворт, представник Релігійної Пресової Служби;

п. Михайло Терпак — „Голос Америки".

Майк Мазуркі героєм нового фільму з життя на Алясці

Вінніпеґ. — Видатний американський кіноактор українського роду Майк Мазуркі — Михайло Мазуркевич, виступив у головній ролі в новому художньому кінофільмі про життя на Алясці, під наг. „Ди мед траппер оф Юкон" (Божевільний мисливець з Юкону). Майк Мазуркі виконує в тому фільмі, поставленому фірмою „Аляска Пікчер інк", режисер Чак Кін, ролю завзятого навіженого мисливця серед снігів, Вік Крісті ролю індіянина, а Фриц Форд — керівника загону канадійської поліції „мавнтіс". У тижневику „Новий Шлях" з Вінніпеґу з 11-го листопада і на продовження надруковано в перекладі з англійської мови п-і Віри Ке розповідь актора Михайла Мазуркевича під назвою „Листи з Юкону" про цікаву й важку акторську працю серед холоду, снігу та вітрів. Вітер зі швидкістю 100 миль на годину й морози на 30 нижче зера не раз змушували кіноекспедицію переривати працю. Головним „партнером" актора М. Мазуркевича у фільмі був освоєний вовк, з яким герой зустрічається на початку фільму і є з ним нерозлучно до кінця. Михайло Мазуркевич із дружиною Сільвією стало живе у теплому Лос Анджелесі, і щоб витримувати юконський холод, вдягався під час фільмувань в одяг „термал", який обігрівається.

Гості відпочинкової Оселі УНСоюзу „Союзівки" мали кілька разів приємну нагоду вітати цього видатного актора на тій Оселі.

Негритянський пастор очолив Національну Раду Церков

Далас.— Генеральна асамблея Національної Ради Церков, яка закінчила свої праці 7 грудня, обрала президентом Ради пастора В. Стерлінґа Кері з Ню Йорку. Пастор Кері, який адмініструє Юнайтед Чирч великого Йорку, є першим негритянським духовником, який очолив цю загальноамериканську екуменічну інституцію. Генеральна асамблея схвалила ряд резолюцій, які виявляють її пацифістичні тенденції, зокрема, коли йдеться про в'єтнамську війну, амнестію для дезертирів тощо. Як відомо, Національна Рада Церков переживає тепер внутрішню кризу з уваги на внутрішні конфлікти, викликані расово - етнічними моментами.

В Бразилії ведеться кампанія проти комуністів

Ріо де Жанейро. — Бразилійська політична поліція перевела останньо обшуки в головній квартирі бразилійської комуністичної партії, арештуючи одночасно декількох видатніших комуністів, в тому п'ять журналістів. Урядові чинники не поінформували досі про причини кампанії проти бразилійської комуністичної партії, лідер якої Люїс Карлос Престес має перебувати якраз тепер в Москві. В інформаціях про протикомуністичну кампанію підкреслюється, що в останньому часі комуністи в Бразилії і в інших державах Латинської Америки посилили змагання за впливи, що якоюсь мірою є пов'язане з політикою режиму Кастра. За впливи в Бразилії та Південній Америці змагається також СССР. Як відомо, совєтська торговельна місія в Бразилії запропонувала бразилійцям фінансування будови велитенської гідроелектричної станції на річці Сете Кведас, недалеко бразилійсько-параґвайського кордону. У фінансуванні та будові цього проєкту заінтересовані також американці.

ЕКЗЕКУТИВА І ПОЛІТИЧНА РАДА УККА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

су витрачено зайво на дебати над запропонованою проф. Л. Добрянським та передбачену статутом адоптацію до Екзекутиви редакторів „Українського Квартальника" і „Свободи", що мало вже свій прецедент у попередніх каденціях. Право Екзекутиви на таку адоптацію оспорювали головно нові члени Екзекутиви Олекса Калинник, інж. Роман Галібей, д-р Богдан Футей та д-р М. Дзерович, не спитавши раніше тих редакторів чи вони самі є кандидатами на таку адоптацію. Рішено залишити цю справу на рішення Ради Директорів, засідання якої має відбутися в другу суботу лютого 1973-го року.

З уваги на те, що вже був час на наради Політичної Ради, деякі справи, зокрема, звіт касира УККА пані Уляни Дячук та справу збіркової акції перенесено на засідання Політичної Ради і п. И. Лисогір закрив ці перші наради повної Екзекутиви.

ЗБОРИ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ

Політична Рада Українського Конгресового Комітету, обрана на недавньому 11-му Конгресі Українців Америки з підвищеним числом членів до 75, перевела в минулу суботу 9 грудня свої наради, на яких обрала свої керівні органи. На голову Політичної Ради обрано професора Івана Вовчука, його заступником став — після того, як відмовився о. Е. Новицький — інж. Степан Куропась, секретарями стали інж. І. Шабельський і пані Осипа Грабовенська. Обрано теж головами шістьох Комісій, якими стали: 1) зовнішніх зв'язків — проф. К. Савчук, 2) внутрішніх — ред. І. Кедрин, 3) для справ культури — проф. Л. Винар, 4) шкільної — проф. Е. Федоренко, 5) економічної — проф. І. Телюк і 6) студій справ СССР — проф. М. Чировський. Рішено, що членами тих Комісій будуть ті члени Політичної Ради, які добровільно зголосять на руки директора І. Базарка свою готовість працювати в такій-то Комісії.

Політичну Раду відкрив о год. 3-ій попол. президент УККА проф. Лев Добрянський коротким словом, передавши провід екзекутивному віце-президентові Йосипові Лисогорові. Після вшанування вставанням з місць пам'яти померлого члена Політичної Ради д-ра Богдана Левицького, переведено вибори Президії. За відсутністю обох секретарів, які випадали свою неприявність, секретарювала інж. А. Гончарів. Прийнято до відома відчитаний дир. І. Базарком Правильник Політичної Ради, як його схвалено ще в 1969 р., та обрано тричленну Комісію для його справлення й уточнення. Цю Комісію становлять: о. Е. Новицький, д-р Ірина Падох і проф. М. Чировський.

Доповіді

Після короткої дискусії на тему компетенцій Політичної Ради і того, чи її Комісії не будуть колідувати з аналогічними Комісіями Екзекутиви — проф. Лев Добрянський виголосив доповідь на тему „Політичні завдання УККА на зовнішньому відтинку".

Треба з'ясувати собі — говорив проф. Л. Добрянський — чого ми хочемо на дальшу мету, якою є віднова української державности, і на теперішню пору, та як можна це осягнути. В листопадових президентських виборах українці відограли скромну ролю, бо їх мало й економічно вони слабі, і тому й не можуть робити на Уряд такого натиску, як його, звичайно, роблять великі національні групи, великий бізнес, або робітництво. Вибори доказали, що велика більшість американців хочуть продовження політики Ніксона. Це політика встановити у світі рівновагу сил балансуванням між 5-ма птугами: ЗСА СССР, Японією, Комуністичним Китаєм і Західньою Европою. В нашому інтересі лежить, щоб сильними були Китай, Японія й Европа. У цій ситуації проблема поярмлених народів не може займати великого місця, але вона не зникла. Вона видна головно в діяльності Центрального Інформаційного Агенції, але вона має теж межі, щоб не перешкоджувала загальним напрямкам закордонної політики Уряду, наставленої на „генерацію миру". Треба використовувати всі нагоди в залежності від зміни осіб в державному апараті та в Конгресі. Існує можливість відновлення заходів щодо створення Конгресової Комісії для дослідів справ уярмлених народів. Треба теж актуалізувати справу релігійних переслідувань в Україні. Треба звертати увагу, щоб українські справи не користувались меншою увагою урядових кіл, як справи інших національних груп, чи так інших поярмлених народів . . .

З черги проф. І. Вовчук виголосив доповідь про „Завдання УКА на внутрішньому відтинку". Короткий зміст: Наша найбільша проблема — як вистояти, як зберегти себе не задля вегетації, а для духового змагу з ворогом. Не відповідає праця твердження декого з нас, що в Україні все ще „народ мало свідомий". Це фальшивий підхід до народу, в якому нема вже неграмотности. Ми надієм за законами малоросійщини. Треба змінити українського духа в громаді. Процес відчуження еміграції від народу завжди руйнує вільну громаду. Треба регенерувати обличчя української громади в Америці. Помиляються ті наші громадяни, які думають, що втікаючи від громади віднайдуть себе. Треба притягати людей до активности в громаді. Зокрема треба збудити периферійну творчість — активність громад поза Ню Йорком. Тоді й централя буде сильною. Треба зробити українську громаду в Америці такою, щоб вона протиставилась дійсності в Україні. У лютому 1973 р. буде нагода заперечити фальші про 50-річчя „совєтського народу". Для того треба видати акти державности України від найдовніших часів. Треба теж використати роковини великого голоду в Україні для доказання, що його винуватцями були й Брежнєв та його кремлівська кліка. Треба теж заздалегідь приготовитись, щоб у святкуванні Америкою її 200-річчя державности ствердити і пригадати, що і ми були співбудівничими американської держави. Треба співпрацювати з молоддю. На жаль, українські шкільні підручники відзначаються патріотичними фразами, проте вбивають патріотизм, будучи перестарілими своєю методикою підходу до дітей і молоді. Найголовніше: треба припинити зводження порахунків між українцями. Пора перестати говорити й діяти „як не по-моєму, то хай згине". Політична Рада УККА повинна зійтись чотирикратно в 1973 році — у лютому, травні, червні і грудні. Треба буде скоординувати працю Комісій . . .

Дискусія і кінець нарад

Після доповідей ставлено запити до доповідача та відбулася коротка дискусія, яка стосувалася головно закордонної політики Америки, й поскільки вона переочить українські визвольні політиці, — шкільних підручників, — історичної документації і ін. Гострішим моментом в дискусії був виступ В. Коваля, що Тиждень Поневолених Народів треба використати для поборювання політики Ніксона.

Наприкінці нарад представник ТУСМ-у О. Черінь повідомив про запляновану на кінець січня 1973 р. велику акцію молоді в обороні арештованих в Україні. В. Процик від Зарева додав, що це повинна бути акція всіх існуючих молодечих організацій, з чим погодились всі приявні. Приявних було 47 членів Політичної Ради, 18 членів Екзекутиви, разом 65 осіб.

Окружна конференція ОУВФ у Клівленді

Спільна конференція Організацій Українського Визвольного Фронту Клівлендської Округи з участю прилеглих стейтів, відбута в днях 11 і 12-го листопада в будинку СУМА в Клівленді, Огайо, мала завдання скоординувати працю усіх визвольних організацій, щоб у нинішній ситуації всі вони працювали разом, одна одну доповнюючи. Конференція мала обговорити стан праці визвольних організацій в сучасній політичній дійсності, як і вимоги України, а також виховну справу та підвести підсумки недавнього Конгресу УККА. У конференції взяли участь голова Головної Управи ООЧСУ — проф. Іван Вовчук, голова Головної Управи СУМА — мгр Євген Гановський і голова Головної Управи ОЖ ОЧСУ — Уляна Целевич, а також делегати з різних місцевостей, які репрезентували Клівленд, Парму, Лорейн, Екрон, Янгстави, Детройт, Флінт і Піттсбурґ. Були теж численні гості.

Конференцію відкрив її господар, голова Відділу ООЧСУ в Клівленді Мирослав Гейниш, вітаючи делегатів і гостей.

На конференції вислухано дві доповіді — проф. Вовчука на тему „Наша праця в нинішній політичній дійсності і вимоги до нас України" та мгра Гановського на тему „До проблеми виховної праці в громадах".

Професор Вовчук подав аналізу подій у світі, пов'язаних намаганнями утривалити мир, стараннями щодо об'єднання Европи, порозумінням Японії і Китаю відносно розвитку Азії і підготовою до близької конференції у Гельсінках. У внутрішньому житті українців в Америці прелегент підкреслив слабість української політичної думки, ствердивши, що на Конгресі УККА такої думки не вироблено, що молодь Визвольного Фронту пробувала скерувати на боротьбу проти Визвольного Фронту і не зайнято становища щодо шкільних справ. Організації Українського Визвольного Фронту не повинні розчинятись в УККА, натомість виявляти свою ініціятиву і унапрямлювати працю. Сучасне становище України доповідач розглядав якнайбільш загострений період її боротьби як нації, коли з нагоди 50-ліття СССР говорять вже не про союз національностей, а про єдиний совєтський нарід.

Найближчим завданням Визвольного Фронту прелегент назвав зорганізований виступ українців у році заступного року перед ратушами різних стейтів і вручення губернаторам стейтів меморандумів з вказівками, що Москва ліквідує нації. У травні з нагоди 40-ліття голоду в Україні має бути проведений День Жалоби пам'яти жертв голоду і протестаційні виступи в Ню Йорку, Клівленді, Чикаго, Детройті, на зустрічі українців Америки і Канади, на оселі в Елленвіллі.

Торкаючись теми молоді, промовець закликав зберігати молоде покоління від денаціоналізації, створити атмосферу національної романтики в літніх таборах.

Єдність у багатогранній праці, затіснення дружби та обмін думками між членами ОВФ посилять наші впливи на громаду — закінчив проф. Вовчук.

Мгр. Гановський говорив, що старше громадянство вимагає від молоді збереження її для української нації, виховання молоді як заступників старшої генерації і використання набутих тут знань та освіти на користь української нації та боротьби за її визволення. У своїй праці СУМА має дві функції — виховну та суспільно-громадську.

Про пляни праці ОЖ ОЧСУ на культурному і політичному відтинках говорила Уляна Целевич.

Опісля розгорнулась жвава дискусія. Інж. Дейчаківський (Лорейн) говорив, що крім браку динамізму і закликав підтримувати катедри Українознавства. На праці недавнього Конгресу УККА спинявся голова Відділу ООЧСУ в Детройті д-р Шутка. Проблему старшої та молодшої генерації порушував Семен Крісляти (Клівленд), а Степан Савчак (Клівленд) відзначив теж, що провідні люди, самі того не завважуючи, не знають як поводитись з молоддю.

Голова осередку СУМА на Пармі Володимир Корнацький відзначив, що це не дискусія, а тільки заваги до рефератів, що ми не маємо виробленого пляну, що сам провід не вміє тримати Визвольного Фронту і не тримає його, а якщо на Конгресі УККА молодь належно не записалася, то чому не підготував її Визвольний Фронт, який міг радше відпихати, ніж залучати людей, зокрема усував старих випробуваних працівників і бере на їх місце недосвідчену молодь. Володимир Києть (Клівленд) відзначив, що доповіді обминули гострі місця і спинився на недоліках сучасного громадського життя.

Д-р Микола Климишин (Детройт) вказав, що не є нашою справою вчити американців розмальовувати писанки, натомість маємо показувати їм готові писанки і чарувати їх нашою технікою писанкарства.

Проф. Григорій Голембійовський (Клівленд) відзначив, що ця конференція буде наукою про зміну методів виховання, говорив теж про доцільність співпраці з Пенклюбом, про потребу збірок на катедри українознавства. Голова осередку СУМА в Клівленді Теофіль Цішкевич зазначив, що молодь потребує елегантного приміщення. Про працю етнічних груп говорив д-р Богдан Футей (Парма).

У заключному слові проф. Вовчук ствердив, що конференція була продуктивною творча і дискусії загально заторкнули порушені проблеми, зокрема стверджено, що Визвольний Фронт не є УККА і який комітети, що на Конгресі не стояла справа шкільництва, що треба розв'язати проблему молоді. Завданням місцевих клітин Визвольного Фронту є активізувати громадянство, внести в молодечі табори національну романтику, допомагати ТУСМ'ові, загалом як устійнила конференція — іти разом і працювати разом.

Увечорі у великій залі будинку СУМА відбулася спільна вечеря для делегатів конференції і гостей.

На тему „Події в світі і в Україні сьогодні" промовляв проф. Іван Вовчук, відзначаючи, що живемо в період звуження американської всевладности і намагань Китаю та СССР заповнити місце, де звужується ця всевладність. У порозумінні Китаю з Японією і в японських намаганнях повернути собі Курильські острови прелегент вбачав бажання усунути Москву з Азії. В Европі готуються до конференції в Гельсінках, але світ не має віри у щирість мирових розмов і в можливість довготривалого миру. В СССР тим часом зростають економічні труднощі, бракує харчів. На Україні помітно колосальне національне відродження, як говорив Мороз, зростання опозиції проти режиму. У зв'язку з 50-літтям СССР уся совєтська преса пише про єдиний совєтський нарід, про загальнодержавну російську мову. Дотепер такого підпесення цієї мови ще не було. Колись Леся Українка писала про Велетня, який хоч не втратив зір і кайдани на ньому заіржавіли, але не має відваги зірвати їх і рушити назустріч сонцю. Проф. І. Вовчук каже, що нам треба викресати голос, який пробудить нашого Велетня.

Доповідь була прослухана уважливо і щедро оплескована.

Наступного дня 12 листопада відбулися наради управ відділів ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ і осередків СУМА, осібно кожної організації. На нарадах подано напрямні праці, заслухано звіти і пляни на майбутнє.

На нараді управ відділів ООЧСУ крім того обговорено пресові справи та можливості видання спільної газети та квартальника для Америки і Канади. У висліді обговорення вирішено справу газети лишити відкритою, а „Вісник" залишити для Америки і зберегти його місячником, як єдиний орган зв'язку між Головною Управою ООЧСУ і членством. Говорили теж про піттсбурзьку газету „Українське Народне Слово", яка зараховує себе до Визвольного Фронту. Сконстатовано дуже низький рівень цієї газети, відсутність редагування статтей, різні технічні недоліки, навіть помилок. Д-р Климишин зазначив, що вона є найслабшою з союзових газет.

Велике збудження і активізація, що їх внесла конференція, жваве обговорення важливіших питань міжнародного і внутрішнього життя, обмін думками відносно різних назрілих проблем дали всім учасникам наради наснагу до нової праці в майбутньому.

Ю. Г.

Немає української музики в концерті нашого піяніста

(З приводу виступу О. Слободяника в Ню Йорку)

Немає українця, який не схитнув би головою від прикрости й досади, пробігши очима програму концерту українського піяніста Олександра Слободяника, що відбувся 12 листопада ц. р. в залі Фільгармонії. Одей його концерт, що важлива прем'єра-початок виступів найславніших мистців світу (шведське сопрано Біргіт Нільсон, німецьке меццо Кріста Людвіґ і т. п.), під заголовком „Славетні виконавці в Фільгармонії". Самий же Слободяник, виступав тут два роки тому, відкриваючи сезон Фільгармонії (диригент Верпстайн), а опісля дав рідкісний концерт, граючи 24 прелюди Шопена. Він це молодий піяніст, йому тридцять років — та він уже сьогодні першорядна світова величина. Коли поминемо уродженця України совєтського піяніста Ріхтера, який із-за віку й не дуже доброго здоров'я вже не може йти вгору, то на всесвітній сцені піяністики існує двоє найбільших велетнів молодої генерації. А саме українець О. Слободяник і еспанка Алісія де Ляррочa. Ім, звичайно, з відомих причин: політичного, національного і престижевого характеру такого беззастережного признання від всіх, не можна буде ще довго діждатися. Проте, воно скорше чи пізніше прийде.

Наше обурення на таку програму, це вияв почування, що нуртують у кожному з нас, коли читаємо програму, стверджуємо, що в ній немає ні одної української композиції із фортепіянової літератури; програма починається і кінчиться московськими композиціями (Шостакович, Стравінський).

По одному з концертів Слободяника, автор цих рядків сказав до нього за сценою: „Ми, в Ню Йорку привичаєні, що піяністи виконують залюбки, а то й з гордістю, музику народу, з якою вони походять. Ви ж українець, що ж тоді з українською музикою у ваших концертах?" Слободяник поважно і з переконанням відповів: „Я включатиму українську музику в мої концерти!"

Одначе найщирша відповідь нашого мистця не може мати великого значення, коли він сам — модерний невільник Кремлю, і коли тільки шовіністична Москва керує і руководить всією його мистецькою діяльністю. А їй особливо залежить на тому, щоб української музики вищої кляси не було і, щоб українці залишились фізичними і духовими чорноробами.

Не зважаючи на короткий закопот по першій точці, що нею був Шостаковича: „Прелюд і Фуга" в дес-дур, коли в протимосковськім свисті і вигуку розкинено прокидівські летючки, самий концерт був вершиною піяністичного мистецтва. Мені ніколи в житті не довелось почути краще заграної — і я не думаю, що її можна ще краще заграти, — популярної і дещо навіть збаналізованої Лістової „Кампанелли". Швидкість, легкість, прозорість, співучість і темперамент, були в вимріяній сполуці. Найважливішою точкою концерту були Шуманові: „Симфонічні етюди" оп. 13, в першеній редакції числом 17. Тут наш мистець, уживаючи якнайменше педалі, показав всеціло свій невирівнений талант, як технічний, так і інтерпретаційний, наснажуючи кожний етюд індивідуальним і тільки йому притаманним власним стилем. Шопенову, не дуже шопенівську „Фантазію" у ф-моль, оп. 49, віддав Слободяник зі всією її глибиною, драматичністю та кольорами відтінків. Піяніссіма його, це казкова неймовірність; фортіссіма — міцні і крицеві. Етюд Ліста „Дике полювання" віддав Слободяник з такою ж чистотою. Сюітою Стравінського „Петрушка", що її найцікавішою прикметою є ритмічність, і яка ще любить довго бути пробним каменем модерного стилю і техніки сучасного піяніста, закінчив Слободяник якнайуспішніше свій виступ. У нього абсолютно надлюдські зап'ястки і сталеві пальці", — твердив мій сусід, — „... та понад усе: безконкуренційний талант!" додав я.

Через загрозу бомбового замаху, концерт закінчився без наддатків. Шкода, бо саме найчастіше „кралка над і" приходить у „бісах", де мистець щойно насправді відпружується.

Проте, ми все ж аж ніяк не в спромозі забути обіцянки Слободяника і чекаємо, чекаємо на українську фортепіянову музику в його концертовім відтворенні.

Теодор Терен-Юськів

ПОСИЛЕННЯ АТЕЇСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ В УКРАЇНІ

Київ. — В половині листопада тут відбувся пленум правління товариства „Знання", завданням якого є займатися пропагандою атеїзму серед населення України. В роботі пленуму взяли участь, як інформує „Молодь України" з 15 листопада, „провідні лектори і пропагандисти, філософи, історики, вчені природознавці, працівники музеїв і планетаріїв, викладачі вузів, представники партійних, радянських і громадських організацій". Про стан атеїстичної пропаганди говорив В. К. Тайчер, заступник голови правління. За даними газети, в Україні під сучасну пору товариство „Знання" має у своєму розпорядженні 14 тисяч лекторів, які „ведуть велику роботу по пропаганді науково - атеїстичних знань серед населення республіки". Пленум „намітив заходи щодо поліпшення атеїстичної роботи в республіці", або інакше, йдеться про посилення в Україні атеїстичної пропаганди.

НАУКОВА „ЮВІЛЕЙНА" КОНФЕРЕНЦІЯ В КИЄВІ

Київ. — В загальному пляні підготовки до „ювілею" 50-річчя СССР, тут відбулася 13 листопада „ювілейна наукова конференція", тон якій надав у своєму вступному слові В. Ю. Маланчук, секретар ЦК КП України. Він говорив про „всебічний розквіт і неухильне зближення націй і народностей СРСР", твердячи, що „одним з найважливіших напрямів ідеологічної роботи партії є інтернаціональне виховання радянських людей, зміцнення в них священного почуття належності до великої сім'ї радянських народів". В такому ж тоні доповідали А. Т. Чекалюк, ректор Вищої партійної школи при ЦК КП України, проф. І. Д. Назаренко, директор Інституту історії партії, П. Т. Тронько, заступник голови Ради міністрів УССР, В. А. Чирко, директор Вищої партійної школи та А. Д. Скиба, директор Інституту історії Академії наук УССР.

Золотий ювілей матури Коломийської гімназії

У Вайлвуді, Н. Дж. у приміщеннях „Славути" — в перших днях вересня ц. р. відбувся золотий ювілей матури коломийської гімназії. Влаштуванням товариської імпрези, її адміністрацією та її переведенням, зайнявся о. шамбелян Петро Мельничук.

З'їзд товаришів - матуристів з 1922 р. відбувся урочисто, посеред небуденної ввічливости і щирости. Шістьох солензантів „Могиканів" — в цьому двох з дружинами, — розкинених по світі, з'їхалось із своїми приятелями: М. Т. Мельничуками, з маленькою донечкою, І. І. Теслями, — О. Л. Луцькими і Б. Юревичевою. Вони віталися із найбільшою радістю, по-родинному, як члени одної сім'ї. Усіх учасників зблизило до себе жевріння товариського сантименту з-перед пів сотні років. Вони згадували гімназійні часи, зокрема матуру, найважливішу подію з молодости. Учасники, відсунувши від себе всі лякі турботи, раділи в своєму гурті.

Після відкриття зустрічі молитвою, присутні віддали честь пам'яті померлим товаришам і професорам. Під час обіду, виголошувано промови та доброзичливі побажання о. шамбелянові та всім солензантам. Отець шамбелян привітав сердечно усіх на залі присутніх. Колишні товариші віднайшовши себе закріплювали зв'язки між собою, після прірви довгого часу й лихоліття та неприязливої судьби, великої віддалі осідків учасників на еміґрації. Друг Степан, великий преклонник ідеї плекання сантименту і свідомости приналежности до своєї групи, а тут, далеко від рідного краю, до своєї національно-церковної відрубности, — звернув увагу на потребу підсичування сантименту до рідних, друзів - побратимів, завваживши, щоб вони далими причинювались до захований спільної відрубности.

Привітав усіх теж друг полковник з Европи. Він своїм приїздом і участю в імпрезі дав доказ прихильности ідеї товариської зустрічі. Він вручив о. шамбелянові різьблену коломийську тарілку, як вислів приязні і подяки за милу зустріч. Відчитано багато гратуляційних листів від церковної Єрархії, Високопреосвященного Митрополита Кир Амвросія, включно з Верховним Проводом, та від приятелів і від друзів-товаришів, котрі виправдали свою відсутність на з'їзді.

Усі учасники, немов одна родина, втішались собою, заповнюючи порожнечу довгої прірви у виміні думок.

Поодинокі учасники після промов вносили тости на здоров'я приявних, при чому проносились гримкі многоліття. У розмовах не бракувало жартів та дотепів.

Для утривалення споминів цієї приємної зустрічі, пороблено чимало знімок, — і висказано побажання зорганізування чергової зустрічі за два роки, з цілої коломийської гімназії на Союзівці або в Гантері.

Мгр Степан Волянський

Український День у Лос Анджелесі

Обрана цього літа нова управа Українського Культурного Осередку (УКО) започаткувала на терені Лос Анджелесу цілий ряд заходів для піднесення активности нашої громади. Одним з таких заходів є щорічне влаштування Українського Дня.

Для українців, розпорошених на величезному терені нашого міста, Український День має особливе значення — як день товариського єднання і взаємопізнання. Неабияку вагу має і те, що Український День демонструє нашу зорганізованість і самосвідомість, виявляє специфічні вартості нашого побуту і культури перед американським суспільством. Якщо ми хочемо мати в американському суспільстві приятелів, то мусимо насамперед подбати, щоб вони нас знали як діяльну творчу громаду.

Український День 12 листопада ц. р. в Лос Анджелесі, влаштований в Еліжен Парку, вповні себе виправдав. Великий вклад праці цілої управи УКО, активне жіноцтво з усіх трьох церковних громад (української католицької і двох українських православних) і патріотична молодь (зокрема пластуни, сумівці, українські танцюристи й учні „Рідної Школи") поклали фундамент, основу, а добра реклама і погожа днина сприяли і завершили успіх. Це був надзвичайний успіх, бо управа УКО і Комітет передбачали найбільше 50 осіб відвідувачів, а їх прибуло близько 2,000! На парковому забракло місця для авт, і понад 4 сотні людей мусіли їхати додому. Надмір відвідувачів спричинив кризу буфету і кухні, і Комітет мусів якось це залагоджувати.

Програму започаткували молебнем отці: Петро Маєвський і Юрій Починок, після дорослі відвідувачі оглядали розташовану в критому будинку виставку: кераміки, вишивки, різні речі побуту; трохи далі були розложені книги, журнали, картини наших артистів - малярів; біля всіх столів з виставленими експонатами були дівчата в народних строях, даючи зацікавленим пояснення та довідки щодо експонатів.

Водночас вільна молодь на свіжому повітрі провадила товариські гутірки, зав'язувала знайомства, бож були й позамісцеві з Сан Дієго, Сан Говзей, Сан Франсіско, а любителі спорту зорганізували спортові гри, головно волейбол, менші ж віком — різні дитячі забави.

Обід споживали, хто як уміє, де устиг зайняти місце, бо — натурально — для такої маси людей столів не було.

Відтак відбулась мистецька частина програми. Вона складалася з виступів танцювальної групи народних танців під проводом Надії Прокопій, співу хорового, дуетів і сольоспіву — майже виключно силами молоді.

Український День вітали найвищі достойники Каліфорнії: говернор Роналд Ріген, його помічник Ренеті, мейор Л. А. Сем Йорті радні міста. Репортер щоденника „Геральд Екзамінер" інтерв'ював члена Комітету І. Паркера про важливіші моменти Українського Дня і фотографував найменших виконавців народних танців та інші цікаві моменти. Відповідні світлини вміщено в цій газеті.

А. Юриняк

В Лондоні відбувся Світовий З'їзд польського Скавтінґу

Джерзі Сіті. — „Нові Дзєнник" з 5 грудня інформує про те, що в Лондоні відбувся з'їзд представників польських скавтових округ з різних країн, на якому обговорено провід польського скавту, та „Начальну гарцерську раду", яку очолив о. Гоголінські. На з'їзді широко обговорено труднощі, з якими зустрічається виховання молоді в польському національному дусі. У зв'язку з цим з'їзд прийняв внесок, щоб в праці польського скавту „більший натиск кладено на читання і писання польською мовою, вивчання історії і польської літератури і культури. Стосовні теренові скавтові власті, а також поодинокі інструктори повинні заохочувати скавтову молодь до того, щоб вона брала участь в різних конкурсах польської мови, конкурсах опрацювання мап Польщі, чи в історично - літературних конкурсах, а також сама такі конкурси організувала. Повинна обов'язувати засада: „Кожний юнак член чи членка скавту є учнем польської школи. При переприбавку вимог проб на вищі ступені, відділ „національне виховання" повинен бути трактований як найважливіший". З інформації про польський скавтовий світовий з'їзд можна зробити висновок, що проблеми з якими стрічаються польські виховники на відтинку виховання молодого покоління за межами Польщі такі ж, як в інших національних групах, в тому й в українській.

ЧОТИРИ ДНІ В ЧИКАҐО

Репортаж Леоніда Полтави

(2)

Після телефонічного зв'язку з кількома репрезентантами громади і працівниками в системі Організацій Українського Визвольного Фронту в суботу, першого дня, та повідомлення секретарів деяких Відділів УНСоюзу про наступні побачення, відбулася зустріч з п-і Уляною Целевич, головою Головної Управи Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. То була довша інформаційна розмова, і про це — окремо в „Свободі". Тепер же переїдемо таксівкою через вечірнє Чикаґо, до імпозантного дому СУМА, одного з центрів організованого українського життя у цьому місті.

Вечір у Домі СУМА

Збереження традицій означає збереження українського паспорту серед народів світу. Боротьба проти традицій означає боротьбу проти народу, — такі були основні тези доповіді автора на вечорі в Домі СУМА в суботу, на святкуванні „Обжинок", що їх традиційно — саме в ім'я збереження традицій та передання українського духу й звичаїв молоді — влаштовує 8-ий Відділ ОЖ ОЧСУ в Чикаґо, під проводом кол. старшини УПА подруги Надії Голяш.

За білими столиками з квітами засіло багато гостей у великій залі. Голова Відділу ОЖ ОЧСУ вітає присутніх. І раптом пригасає світло, і ми чуємо дзвінкі молодечі голоси: понад 20 дівчат-сумівок та кілька старших пань, усі в українській ноші, повагом входять із рушниками, несучи віночок, як символ традиційного свята обжинків. Співаючи обжинкових пісень, мальовнича група підходить до головного столу і з поклоном передає віночок голові Головної Управи ОЖ ОЧСУ п-і Уляні Целевич. Вона дякує їм, підкреслюючи, що зберігаючи народні традиції — зберігаємо душу народу, якого ніхто не зможе знищити на землі, бо народи не постають на розпорядження чи за вказівкою будь-яких діячів чи урядів, у тому й Москви. Побажанням щастя, здоров'я та радости закінчила своє слово подяки мґр Уляна Целевич. Вечором провадив відомий не лише на терені Чикаґо громадський діяч з ОУВФронту інж. Степан Голяш, який коротко промовляв на тему „Герої будня". Після згадуваної доповіді автора репортажу, щедрі, дійсно обжинкові страви на столах благословив о. митрополичий радник П. Джулинський. Страви смачні, їх багато, вони традиційно-українські. Скільки треба було над ними напрацюватися невтом жіночим рукам з місцевого відділу ОЖ (та не одна Пані ще й чоловіка „потягла" за собою, якщо не робити голубці, то бодай займатись транспортом тощо). Тим часом, на сцені з'явився, засяявши веселкою всіх барв традиційної української ноші, чималий мішаний хор Осередку СУМА ім. М. Павлушкова „Ватра". Останні 4 тижні ця молодь постійно виїздить з концертами або ж виступає в самому Чикаґо. Співочою молоддю звичайно керує п-і Галан, яка не змогла тоді прибути; хором дириґував проф. Василь Дзуль, акомпаніював один із чільних українських композиторів старшої ґенерації в ЗСА проф. Василь Шуть. Линуть і линуть пісні України над Мічиґенським озером-морем... Нехай вони видимими й невидимими каналами та протоками проникають в Україну, хай будять передзвін сердець, хай дають Україні і світові нових Нескорених!

Молоді сили

Там же, на святкуванні традиційних Обжинок, після прочитання поеми „Обжинки", автор репортажу в іншій кімнаті великого Дому СУМА мав окреме інтерв'ю. Розмова відбулася з головою Світової Управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського Богданом Футалою, до речі, сином старшини УПА д. Лева Футали. Богдан прилетів з Ню Йорку до Чикаґа на річні збори Осередку ТУСМ-у та в ін. студентських справах.

Хор Осередку СУМА ім. М. Павлушкова „Ватра" в Чикаґо. Сидить зліва дириґент проф. В. Дзуль, поруч — композитор і акомпаніятор проф. В. Шуть.

Коротко-найкоротше, бо інакше репортаж переросте в книжку:

На зборах під керівництвом Б. Футали докладно звітував про активність Осередку Діяльности ТУСМ-у в Чикаґо його уступаючий голова, відомий у громаді й далеко поза Чикаґо, студент Олесь Черень. Осередок виявляв активність у різних профілях: виступ в обороні Нескорених в Україні, участь делеґатів у різних загальногромадських акціях, у XI Конґресі УККА, листування з членами Конґресу у Вашинґтоні, наладнання особистих зв'язків з окремими сенаторами і конґресменами, відкриті листи в українських справах до чикаґівських та ін. американських газет тощо. В обговоренні його й ін. членів Управи звітів взяли участь студенти і студентки з-поміж понад 25 присутніх. Між різними плянами, схваленими на зборах, вирізняється особливо плян створити у Чикаґо Комітет Адгок для влаштування великого концерту, прибуток з якого піде на оплату оголошень у великій американській пресі в обороні засуджених Москвою в Україні, зокрема Юрія Шухевича.

Нова Управа Осередку Діяльности ТУСМ у Чикаґо: голова Орися Савка, заступник — Стефа Остапчук, секретарі Ганя Пилипчак і Уляна Костів, організаційний референт Мотря Палажнюк, господарська — Оля Стрільчук, голова Контрольної Комісії О. Черень, та ін.

Нашвидку відбулася ця принагідна розмова, але і її досить, щоб сказати, що українська організована молодь не спить, що вона є і що вона буде. Ще в коридорі коротко перекидаємось кількома словами з адміністратором Дому СУМА М. Кекішем, який, як кажуть, не нарікає на долю, але праці має за трьох. Закорінився кепський звичай: хто везе, тому докладають ще більше. Може це й не стосується п. Кекіша, але стосується дуже багатьох. Є ще подекуди й інший прояв — так зв. незамінности. Говоримо про дорогу для молоді — і говоримо, чи мовчки стверджуємо так зв. незамінність особи. Такого в світі не існує. Кожну особу можна замінити, бо незамінні тільки генії.

Доки внизу у великій залі лунає радісний гомін людей та українські танцювальні мелодії з нагоди свята „Обжинок", обходимо з кількома працівниками СУМА їхній великий дім, коротко розмовляємо з головою 8-го Відділу ООЧСУ інж. Василем Голодом, з Ярославом Загородним, кол. головою Відділу ООЧСУ, та ін. Цей дім чимось нагадує „Дніпро" в Боффало, Н. Й., можливо своїм імпозантним розміром (трипoверховий), гарними прикрасами, портретами визначних діячів України і засновника СУМ Миколи Павлушкова та своїм постійним рухом, гомоном молоді (хоча навіть у цих українських стінах не завжди чути українську мову з її уст!) У цім будинку, крім Осередку СУМА ім. М. Павлушкова, мають свої приміщення, бюра й канцелярії: 8-ий Відділ ООЧСУ, Станиця АБН, якою керує п-і Уляна Целевич, секретар п-і Ангелина Срібна; Відділ ОЖ ОЧСУ під проводом завжди повної енергії п-і Надії Голяш, Відділ Т-ва колишніх Вояків УПА, Осередок Діяльности ТУСМ; тут вправляє симфонічна оркестра під дириґуванням Михайла Голіяна і також духова оркестра Осередку, тут же „приписаний" сумівський хор „Ватра", співочий квартет Дружинниць СУМА. Спортове Товариство „Крила" (кожний спортовець у Чикаґо тепло згадує теперішнього редактора „Українського Тижневика" при „Свободі" Зенона Снилика, колишнього жителя Чикаґа і сучасного незмінно завзятого спортовця). При УСТ „Крила" діють команди копаного м'яча, відбиванки, пінґ-понґу та ін., розраховані на учасників різного віку, дітей і молоді. Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаґо це велике і досить складне господарство. Господарювати тут уміють. Для прикладу, такий факт: Осередок є власником відпочинкової Оселі у Віскансині біля містечка Барабу, на якій інженери та батьки сумівців обладнали великий купелевий басейн: 80 метрів на 25 метрів — такими розмірами „плавучої площі", здається, не може похвалитись жадна наша інша Оселя.

У великому домі СУМА при рухливій Чикаго евеню кипить життя від 1955 року, коли його набули батьки сумівців, з допомогою Організацій Визвольного Фронту. Дім СУМА можна назвати одним із головних центрів організованого українського життя у місті вітрів. Через цей дім перейшли вже тисячі молоді. На жаль, не всі ті молоді сили дійсно присвятили своє життя Богові й Україні. Цій справі повинні б присвятити велику увагу педагоги, психологи, священики та інші покликані особи, бо подібний процес чималої втрати членства існує і в Пласті, і в ОДУМ-і, і в ін. молодечих товариствах чи гуртках.

Пристанок для 20 000

Мова про 20 000 і Український Народний Союз, Читач може припустити, що йдеться про „зелені", адже УНСоюз — це український народний мільйонер. Ні, тут мова про ще важливіше, ніж гроші — про людей.

Ми в будинку, через який по другій світовій війні пройшло (сплячи не раз густо на підлозі покотом) щонайменше 20 000 українців, переселенців із повоєнної Европи. Офіційна назва будинку — Дім Українського Народного Союзу в Чикаґо при 845 Вестерн евеню, в районі найбільшої Української Околиці біля Чикаґо евеню. Він є власністю багатьох місцевих Відділів УНСоюзу.

Після швидкого об'їзду декількох українських церков у неділю вранці 19 листопада, щоб хоч сказати „Отче наш" у освячених вірою, щастям і сльозами... ?

(Продовження буде).

ВІННІПЕҐ ЗІБРАВ 4 472 ДОЛЯРИ

Вінніпеґ. — Як повідомив тижневик „Поступ" з 3-го грудня, українці під час „Теґ Дей" зібрали у Вінніпезі на площах і вулицях на потреби української суспільної допомоги 4 472 доляри. Така публічна збірка стала вже традиційною і її переводять щороку. Цьогорічна збірка була проведена 3-го червня. У збірці брали участь 227 збірщиків, як представники окремих організацій, шкіл, церков і ін. Видатковано на кошти збірки 672 дол. Суспільна Служба Українців Канади подала, що в 1972 р. її філія на Манітобу видала на потреби, головно молоді й старшим потребуючим людям, 1652 доляри.

ЖУРНАЛ ТРЬОМА МОВАМИ

Монтбелло, Каліфорнія. — Український пастор - проповідник Володимир Гусарук, як повідомив орган Українського Євангельсько - Баптистського Об'єднання Канади журнал „Християнський Вісник" з жовтня 1972 року, є видавцем нового журналу „Переслідувана Церква". Журнал почав виходити трьома мовами, в різних виданнях: англійською, українською і російською. Він подає багато інформацій про релігійне життя й переслідування в СССР і в країнах-сателітах Москви. Розсилається за добровільні пожертви.

НОВА ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ"

Буенос Айрес. — У м. Леандро Алем, у провінції Посадас, голова Т-ва „Просвіта" в Арґентині О. Галатьо і директор кооперативи „Фортуна" мґр М. Самоверський заснували нову філію „Просвіти", яку очолив Василь Атаманюк і якій приобіцяв свою співпрацю місцевий парох о. Данило Новак. Філія „Просвіти" має за завдання урухомити культурно-освітнє життя української громади в тому районі.

ДОМІВКА ДЕМОКРАТИЧНОГО БЛЬОКУ

Буенос Айрес. — Отець протопресв. Б. Арійчук та о. Мельник посвятили в Буенос Айресі нову українську домівку. Її придбали, як інформувало „Українське Слово" ч. 32/1972 р., Товариство Сприяння УНРаді, Кредитова Кооператива „Тризуб", Товариство ДОБРУС та Леґіон ім. С. Петлюри, разом із Представництвом УНРади на Арґентину. Понад 50 гостей офіційно привітав заступник голови Представництва ВО УНРади д-р Є. Стойкевич.

Американці й в'єтнамські комуністи стилізують текст комунікату про перемир'я

Париж. — В п'ятницю й суботу минулого тижня асистент президента Ніксона Генрі Кіссінджер у Парижі знову переводив по кілька годин наради з представниками Північного В'єтнаму Ле Дуком То і Хуаном Туї. Але в неділю вони не стрічалися, зате „техніки" з обох сторін нараджувалися впродовж шістьох годин. Хто були цими „техніками" і над чим вони працювали — офіційно не сказано, але газети твердять, що йшлося про стилізування остаточного тексту договору про перемир'я у В'єтнамі, щодо якого Кіссінджер дійшов вже до порозуміння з комуністами. До Вашинґтону прилетів в минулу неділю із Парижу заступник і найближчий співробітник Кіссінджера генерал Гейґ і президент Ніксон прибув з Кемпу Дейвіда до Білого Дому на півторагодинну розмову з Гейґом, який інформував Президента про останній розвиток нарад з в'єтнамськими комуністами. Не виключають, що генерал Гейґ полетить ще до Сайґону, щоб осягнути згоду від південно-в'єтнамського президента Нґуєна Вана Тієа на той текст договорення, але офіційно нічого не сказано. Хоча не здійснилося передбачування Генрі Кіссінджера з 26 жовтня ц. р., що треба буде тільки якихсь „два-три дні" для остаточного договорення з комуністами про перемир'я у В'єтнамі, проте тепер, за твердженням одного ближче неназваного високого урядовця, йдеться вже тільки „про покладення точки над і".

Консервативна партія японського прем'єра виграла парляментарні вибори

Токіо. — Ліберально - демократична, насправді консервативна партія прем'єра Японії Такуї Танака виграла в минулу неділю парляментарні вибори. Хоча вона мала перед розв'язанням парляменту 13 листопада ц. р. 297 мандатів у 491-членній нижчій палаті парляменту, а тепер те число впало до 270, проте таки та партія зберегла свою абсолютну більшість, тим паче, що 16 „незалежних" єднаються з ліберальними демократами. Найбільшою опозиційною партією залишаються соціял-демократи з 117 мандатами, а після них приходять комуністи, які дещо поправили свій стан посідання і матимуть тепер 38 парляментарних послів. Решта мандатів поділена між дві інші партії та „незалежних". Внаслідку такого висліду виборів прем'єр Какуї Танака матиме вільну руку вести однаково закордонну політику по лінії більшого узалежнення її від ЗСА та більшої активізації на Далекому Сході, як внутрішні реформи, які мабуть будуть змагати передусім до децентралізації японської економіки, з перенесенням багатьох галузей промислу до менше заселених місцевостей.

Міжнародний Комітет Оборони Прав Людини з Джоном Діфенбейкером...

(Закінчення з 1-ої стор.)

туту Економіки, проф. Пітер Редавий — з того Інституту й знавець руху дисидентів у СССР, Давид Флойд — журналіст, що слідкує за подіями в Східній Европі, та Оберон Герберт — англійський діяч і приятель українців. Другі запрошені не могли прибути; свящ. Майкел Бурдо (англіканець) знавець релігії в СССР, згодився співпрацювати з цією групою. Діфенбейкер мав обширні дискусії про міжнародну акцію, звертаючи головну увагу як зробити натиск на совєтський уряд у справі постійного порушування прав людини й народів. Ця група рішила дати повну піддержку Діфенбейкерові в його місії. Рішено, щоб видати в англійській мові перші чотири випуски самвидавного „Українського Вістника", переклад яких привіз сенатор Юзик. Проф. Віктор Свобода з Лондонського Університету опісля згодився редаґувати ці матеріяли й дати відповідні пояснення для англійських читачів. Цей том джерельних статтей конечний, щоб поінформувати світ про героїчну боротьбу українських письменників і критиків за свободу й справедливість. Тоді буде легше видвигати на міжнародному форумі справу нарушення основних прав людини та народів у Совєтському Союзі.

ЖЕНЕВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Джексон не погодився з таким виправдуванням прийнятих у Москві договорів. Він твердив, що принципово не можна погоджуватися на договірне визнання чисельної нижчости американського збросння в будь - якій ділянці. У будь - яких переговорах з Совєтами та будь-яких договорах із ними мусить бути збережений принцип бодай рівности, а не нижчости З'єднаних Стейтів. Сенатор Джексон слушно звернув увагу на те, що ніяк не можна вірити совєтським інформаціям про їхній стан зброї. З цих міркувань сенатор Джексон вів опозицію в Сенаті проти безкритичного ратифікування отих двох московських договорів і перевів резолюцію, що вимагає дбати в майбутніх переговорах із Москвою про обмеження стратегічної зброї, щоб не був порушений принцип рівности.

Сам президент Ніксон і фахівці у Пентаґоні здають собі справу з непевности московських договорів та з потреби мати в руках нові атути, які переконали б Москву в потребі злагоди з ЗСА: таким атутом може бути тільки дальша збросньова перевага Америки, а не її нижчість. Тому секретар оборони Мелвін Лерд наполягав зразу ж на отриманні від Конґресу фондів для дослідів і будови вдосконаленого підводного човна „Трайдент" з далекосяжними атомовими ракетами та для розвитку і продукції вдосконаленого типу бомбардувальника „Б-1". Президент вказав теж на необхідність зберегти таку сильну рухому наземну армію, яку можна було б ужити негайно у випадку загрози. Московський договір про замороження числа ракет стосується тільки числа, але залишає відкритою справу удосконалювання зброї. Ведення у Женеві дальших переговорів з Совєтами — це властиво друга стадія проблеми „САЛТ 2". Це друга стадія зусиль обмежити обопільне збросння в ділянках ракет, бомбардувальників, підводних човнів. Найбільша трудність у тих переговорах — засекреченість совєтських збройних сил, брехливість проголошуваних даних і нельояльність у зберіганні договорів. Американська сторона здає собі справу з цієї ситуації і з потреби — зберігати силу.

і. к-н

КОРОТКІ ВІСТКИ

Понеділок, 11 грудня 1972

РАДА АТЛАНТІЙСЬКОГО СОЮЗУ (НАТО) ЗАКІНЧИЛА в минулу п'ятницю 8 грудня свою конференцію в Брюсселі ствердженням, що той західній військового - політичний бльок 15-ох держав далі живий, одностайний і сильний. Найважливіша постанова — зберігати збройну силу без уваги на переговори з Совєтами.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРИЙНЯЛА в минулу п'ятницю 8 грудня 86 голосами проти 7 при 31, що стримались, резолюцію, в якій перестерігається держави (практично — Америку) проти уділювання Ізраїлеві такої допомоги, яка закріплює і продовжує його окупацію арабських земель. ЗСА, які стрималися заявили, що та резолюція, хоч злагіднена у порівнянні з первісною стилізацією, не допоможе переговорам про ізраїльсько - арабське замирення.

НАД ЕТІОПІЄЮ ВІДБУЛАСЯ справжня битва в літаку, що летів до Парижу з 94 пасажирами. Сім осіб, в тому числі дві жінки, пробували стероризувати залогу й пасажирів револьверами й ручною ґранатою, але шість етіопських поліціянтів у цивільних одягах в літаку всіх їх постріляли. Були ранені між пасажирами, між ними американський професор д-р Родіґер Ґіссінґер, який вхопив ручну ґранату, яку кинув був біля нього один бандит, та відкинув її в дальший кут, де вона вибухла, зробивши діру в літаку та поранивши професора й інших. Пілот встиг завернути й приземлити літак в Аддіс Абабі.

НОВА ЗЕЛЯНДІЯ ВИСТУПИТЬ із Південно - східнього азійського пакту (СЕАТО), але зберігатиме надалі зв'язки з її членами (ЗСА, Британією, Австралією, Таі і Філіппінами). — заявив новий прем'єр Нової Зеляндії, соціяліст Норман Кірк.

У СТОЛИЦІ ПІВНІЧНОЇ ІРЛЯНДІЇ БЕЛФАСТІ ДВА ТЕРОРИСТИ ЗУПИНИЛИ автобус, всіли до нього і застрілили одного пасажира, після чого втекли. Англійські вояки знайшли при ревізіях у деяких домах — ручні ракети, подібні до базук, совєтського виробу.

СОВЄТИ ПІДПИСАЛИ з Північним В'єтнамом нову умову про доставу різних товарів і спорудів однаково для піднесення економіки того комуністичного краю, як теж для його „оборонної сили". Той договір підписано у Москві, куди прибула була делеґація Північного В'єтнаму з віце-прем'єром Ле Тань Джі у проводі. З совєтського боку підписав договір віце - прем'єр Владимір Новіков.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ОБІЦЯЛА Північному В'єтнамові поважну економічну допомогу, коли у В'єтнамі настане мир. Донька західньо - німецького президента Ута Ранке - Гайдеман перебувала два тижні у Північному В'єтнамі на його запрошення і передала таку обіцянку від свого батька в'єтнамським комуністам.

16 МІЛЬЙОНІВ ПОЛЯКІВ І НІМЦІВ ПЕРЕСТУПИЛИ за кілька останніх місяців кордон між Польщею і Східньою Німеччиною, практично скасувавши митний і комунікаційний бар'єр. Але поляки так масово викуповували товари у Східній Німеччині, що польські власті обмежили висоту золотих, за які можна в Польщі набувати східньо-німецькі марки. Ті масові відвідини поляками робили у німців зну кров.

ПОЛІЦІЯ ЗААРЕШТУВАЛА 15-ЛІТНЬОГО Родеріка Буртона, який стріляв у Пантіяку з револьвера по школярах і поранив 5 учнів. Заарештували ще двох школярів, які вчинили змову, щоб викликати „неспокій і безладдя у школі".

СТОРІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

війська окупували західньоукраїнські землі, окупанти в першу чергу зліквідували Наукове Товариство ім. Шевченка і, перетворивши його формально в т. зв. Філію Академії Наук з її осідком у Києві, знищили насправді цей єдиний творчий центр української вільної науки, що ним увесь час було НТШ. Свою настанову до української науки і до Наукового Товариства ім. Шевченка ота нова „українська влада" заманіфестувала фізичним знищенням деяких визначних дійсних членів НТШ та пересіянням прегарної і багатої бібліотеки НТШ, знищенням цінних і стародруків та видань і врешті знищенням та вивозом у глибину Росії цінних експонатів музеїв НТШ.

Але вірні українській вільній науці і Науковому Товариству ім. Шевченка — наші вчені відновили в 1947 році діяльність НТШ в Европі й Америці, під проводом останнього голови Виділу НТШ у Львові проф. д-ра Івана Раковського. Згодом, пристосовуючись до зобов'язуючих законів у різних країнах українського поселення, перетворено НТШ на окремі крайові самостійні Наукові Товариства ім. Шевченка — в Европі, Америці, Канаді і Австралії, зі спільним надрядним і координаційним органом — Головною Радою Наукових Товариств ім. Шевченка. Але всі ці самостійні Товариства ім. Шевченка у вільному світі є фактично однією і тією самою науковою установою, базованою на принципах одного й того самого статуту, яка зберігає тісний зв'язок із спадщиною минулого та продовжує наукову діяльність своїх славетних попередників з-перед останньої світової війни.

Джерелом всієї тієї давньої і теперішньої праці НТШ є ідеї його великого Патрона — Тараса Шевченка. Тому не припадково першим головою НТШ був д-р Корнило Сушкевич, видавець першого повного „Кобзаря" Шевченка. Тому й Наукове Товариство ім. Шевченка, як носій ідеології свого Патрона, стоїть поза та понад усіми політичними партіями і не визнає ніякого поділу української нації на області, віровизнання та ідеологічні середовища. Воно вірне тільки одинокій ідеології Тараса Шевченка, цього великого Пробудника українського народу, який перший ясно й виразно поставив гасло української національно-державної волі в центрі усіх всенаціональних напрямних нашого життя. Тому також НТШ стоїть на принципових антимосковських і антикомуністичних позиціях і має тільки одну мету: плекати, поглиблювати та розвивати українську вільну науку в усіх тих ділянках, в яких вона не може розвиватися в умовах ворожої займанщини.

Тому Наукове Товариство не є установою свого формального членства, але є власністю всієї української спільноти, всього українського народу. Воно було, є і залишиться в майбутньому дійсним репрезентантом української вільної науки. Отже, його сторіччя не є ювілеєм тільки цієї одної установи, але ювілеєм цілої української науки. І як Тарас Шевченко відірвав українську політичну думку від етнографізму і романтизму у відродженій новітній літературі та надхнув її революційним визвольницьким духом, так і Наукове Товариство ім. Шевченка надхнуло й об'єднало в собі численних українських вчених, що своїми глибокими дослідами та студіями влили українську науку в річище новітньої західньоевропейської науки і культури.

Відмічуючи сторічний ювілей нашої найстаршої наукової централі і нашого найстаршого репрезентанта української вільної науки та його заслуг для українського народу, закликаємо всю нашу спільноту у вільному світі включитися в наші спільні ювілейні святкування сторіччя Наукового Товариства ім. Шевченка, що їх організують наші окремі крайові Наукові Товариства ім. Шевченка, та гідно вшанувати заслуги НТШ для українського народу окремими ювілейними зібраннями і громадськими маніфестаціями у честь української вільної науки.

З цієї нагоди відбудеться також у Ню Йорку в днях 23-24 листопада 1973 року загальний Ювілейний Науковий Конґрес усіх Наукових Товариств ім. Шевченка у вільному світі, в якому будуть брати участь численні наші науковці — члени НТШ з різних сторін світу.

Головна Рада Наукових Товариств ім. Шевченка твердо вірить, що українська громада у вільному світі гідно причиниться до звеличення сторічного ювілею нашого Наукового Товариства ім. Шевченка і імени його Патрона — Тараса Шевченка!

Торонто - Джерзі Сіті, грудень 1972.

ГОЛОВНА РАДА
НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

Проф. д-р Євген Вертипорох — *Президент*
Проф. д-р Василь Стецюк — *Генеральний секретар*

Роберт Стравс обраний на голову Крайового Комітету Демократичної партії

Вашинґтон.— Відносно недовгий період контролі сенатора Джорджа МекҐоверна в Демократичній партії закінчився 9-го грудня ц.р. з хвилиною резиґнації пані Джін Вествуд з головства Крайового комітету Демократичної партії і з одночасним вибором на її місце відвертого противника Мек Ґоверна, тексаського адвоката-мільйонера Роберта Стравса. При голосуванні Стравс одержав 106½ голосів. Іншими кандидатами на пост голови були Джордж Мичел з Мейну та Чарльз Т. Манет з Каліфорнії. Новообраний голова відразу виступив з конкретним пляном повного об'єднання Демократичної партії, з чим, очевидно, в'яжеться скасування цілого ряду введених МекҐоверном та панею Вествуд реформ. Роберт Стравс заявив також, що він має підтримку провідних демократів в тому сен. Едварда Кеннеді. Щоб не загострювати відносин всередині партії, Стравс залишив на постах голів окремих комісій людей, назначених МекҐоверном, в тому також Леонарда Вудкока, президента юнії автомобільних робітників, який був горячим прихильником МекҐоверна. Джордж Міні, президент АФЛ-СІО висловився в підтримку Р. Стравса. Пані Джін Вествуд залишилася в складі комісії, яка має за завдання опрацювати партійний правильник. В демократичних колах висловлюють певність, що Роберт Стравс зуміє не тільки об'єднати Демократичну партію, але також відповідно підготовити її до чергових міжпрезидентських, а відтак президентських виборів.

ВІЦЕ - ПРЕМ'ЄР ГРЕЦІЇ НІКОЛЯС МАКАРЕЗОС ПРИБУВ до Мадриду, щоби затіснити взаємини між Грецією і Еспанією: ті обидві держави мають праві, насправді диктаторські режими.

ТАРЗАН, Ч. 6855. Бандитів привели до села урурців

THE INFORMATION WE NEED FROM THESE GUN-RUNNERS IS URGENT, FRIEND ULI. I'M TURNING THEM OVER TO YOU AND THE URURUS--FOR QUESTIONING... AND REMEMBER- QUESTIONING, NOT KILLING!
GREETINGS, URURUS! I, CHIEF ULI OF BULA-LAND, COME WITH MY FRIEND TARZAN, TO ASK URURU ASSISTANCE. WE HAVE EVIL PRISONERS--WHO WILL NOT TELL US THEIR SECRETS!
WE WATCHED FROM THE JUNGLE, CHIEF MITI, AS YOU REFUSED THE GUNS THESE MEN WISHED URURUS TO USE AGAINST YOUR NEIGHBORS! I PRAY ALL CHIEFS, SOMEDAY, WILL HAVE YOUR WISDOM!

Інформація, яку хочемо дістати від отих харцизників, є пильною справою, друже Улі! Я передаю їх тобі й урурцям, для допитів ... пам'ятай, для допитів, а не на те, щоб убити їх!

Привіт вам, урурці! Я вождь Улі з країни булів, приходжу з моїм приятелем Тарзаном, щоб просити в урурців їх співпраці. Маємо поганих полонених, які не скажуть нам своїх тайн!

Ми придивлялися з джунґлії, вожде Міті, як ти відкинув кріси, що їх ті люди принесли, щоб урурці вжили їх проти своїх сусідів. Молюся, щоб колись всі вожді набралися твоєї мудрости!